

September
1980

LOVEC

9 glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIII., št. 9

september — kimavec 1980

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Uredniški odbor:

Glavni urednik: Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik in urednik: Boris Leskovic

Miha Adamič, Drago Bitenc, France Cvenkel,
Janez Černač, Vitomir Mikuletič, Janko Perat,
Ciril Štrumbelj, Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor: France Cvenkel

LOVEC izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
koledarskega in hkrati lovskogospodarskega leta,
v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo SRS, št. 421-2/72,

Je LOVEC oproščen prometnega davka.

Ta številka je izšla v 20 600 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih druženj

Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina za glasilo LOVEC,
je po članu 350 din.

Za druge naročnike

Je letna naročnina 290 din, za inozemstvo
450 din. Posamezen izvod revije je 24 din.

Naročnino je treba plačati vnaprej,
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC

Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed 90 din,
do 25 do 30 besed 200 din. Za vsako nadaljnjo
besedo 8 din. Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej

na žiro račun Lovske zveze Slovenije,

Župančičeva 9, Ljubljana: 50101-678-47158.

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

**Semptembrski prizor s hribov nad
Kotljami, v lovišču Lovske družine
Prežihovo**

Foto Tone Petrič

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Začenjajo se skupinski lovi

Foto Stane Lenardič

2. Na splošno so letos gozdovi
bogati sadežev in semen, za
hrano številni divjadi, še zlasti
divjim prašičem

Foto Janez Černač, Diana

3. V septembru, ko je zaljubljen,
ga marsikdo preseneti s puško
ali fotoaparatom

Foto Fulvio Ponti

IZ VSEBINE:

Karel Gošler 278

Janez Černač 281

Franc Lešnjak 286

Boris Leskovic 288

Janez Saksida 291

Po lovskem svetu: 293

296

Lovska organizacija: 297

297

Jubilanti: 302

Lovski oprtnik: 303

Vprašanja — odgovori: 304

Mladi pišejo: 304

V spomin: 305

Klub Diana: 306

Lovska kinologija: 307

Zopet bomo lahko lovili s psi

Študijski dnevi 1980 »Gozd — divjad
v Sloveniji«

Nanoško lovskogojitveno območje

Predavanje in razprava o muflonu

Prvenstvo Lovske zveze Slovenije

v streljanju za leto 1980

Lovsko gospodarstvo na Madžarskem
— dr. Mátrai Gábor

Lovska razstava v Nitri, ČSSR

— Veljko Varičak

Zbor lovcev in njihovih prijateljev na
Remšniku — Rok

Vzniknila je slovenska trap liga

— M. Sotlar

Gorjuški pipar — I. Veber

Naboj .32 winchester special

— G. Tomič

Volk samotar — J. Papež

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

navadni jelen-samec
in
jelen damjek-samec

košuta navadnega jelena in tele
ter
damječja košuta in tele

divji prašič
Vodeča svinja je zaščitena!

srnjak

srna in mladič

muflon oven
in
muflonka ter jagnje

gams kozel

gamsja koza
in mladič

jazbec

polh
od 25. 9.

njivska gos

mlakarica, črna liska,
regeljč, kreheljč

fazan

poljska jarebica

veliki kljunač
in kozica

kragulj
in skobec

gozdn jareb —
petelin

golob grivar,
grlice

11. IX. vzide ob 5.35 in zaide ob 18.21

26. IX. vzide ob 5.54 in zaide ob 17.52

☾ = 1. IX.,

☀ = 9. IX.,

☾ = 17. IX.,

☀ = 24. IX.

Zopet bomo lahko lovili s psi

Karel Gošler

Junija letos smo končno dobili zvezni Pravilnik o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje stekline (Rabies, Lyssa) pri živalih (Ur. l. SFRJ, 34/80, ki je odpravil tista določila republiške Odredbe o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjanje stekline (Ur. l. SRS, št. 25/78 in 3/80),* ki so z njim v nasprotju. Pravilnik, ki je pričel veljati konec junija, prinaša nekaj novosti, zanimivih zlasti za lovce, lovske kinologe in lovske organizacije. Pravilnik dovoljuje namreč uporabo psov za lov tudi na območju, okuženim in neposredno ogroženem s steklino. Vendar je dovoljeno loviti na takšnem območju le s psi, ki so bili dvakrat v letu zaščiteno cepljeni proti steklini, če imajo pasjo znamko in če so imuni proti steklini (citat iz 10. člena pravilnika).

Ustrezna potrdila o cepljenju in o imunosti (zavarovanosti pred boleznijo) psov dajejo za epizootiologijo pristojni veterinarski zavodi (postaje), občinske veterinarske inšpekcije pa nadzirajo izvajanje tega določila zveznega pravilnika.

Doslej pri nas veljavna Odredba o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjanje stekline, ki je nadomeščala manjkajoči zvezni pra-

* Odredba o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjanje stekline je objavljena tudi v glasilu Lovec, št. 1 — januar 1979.

V Uradnem listu SRS, št. 3/80, od 7. 2. 1980 pa je objavljena naslednja sprememba zgoraj navedene odredbe: 1. V Odredbi o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjanje stekline se prva točka odredbe spremeni tako, da se glasi:

Za območje, okuženo s steklino, se šteje območje cele občine, na katerem je ugotovljen eden ali več primerov stekline. To območje se šteje za okuženo še v času treh mesecev po zadnji ugotovitvi stekline.

Za območje, neposredno ogroženo s steklino, se šteje območje sosednjih občin, ki meje na okuženo območje, in sicer v globini 10 km.

Za območje, ogroženo s steklino, se šteje drugo območje SR Slovenije.

Uredništvo

Iz zveznega Pravilnika o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje stekline pri živalih

Objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 34/80, z veljavnostjo od 21. 6. 1980

(Nekateri členi oz. njihovi deli)

4. člen

Če rani klinično zdrav pes ali klinično zdrava mačka človeka, je treba takega psa ali tako mačko nadzorovati 10 dni smiselno tretjemu odstavku 12. člena Zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi. Medtem se morajo opraviti trije klinični pregledi, in sicer prvi, peti in deseti dan.

5. člen

Če se ugotovi, da je utemeljen sum na steklino, je treba poslati glavo in možgane živali na laboratorijsko preiskavo.

Šteje se, da je žival zbolela, če se steklina ugotovi laboratorijsko tj. z metodo neposredne tehnike fluorescenčnih antiteles (fluorescenčna mikroskopija), s preizkusom na Negrijeva telesa ali z biološkim poskusom na belih miših.

6. člen

Ko se ugotovi steklina in dokler traja nevarnost zanjo, je treba na okuženem in neposredno ogroženem območju odrediti naslednje ukrepe:

- 1) zapiranje živali, za katere se sumi, da so zbolele za steklino;
- 2) zapiranje psov, ki še niso stari štiri mesece;
- 3) nadzorovanje psov in mačk, pri čemer morajo biti psi označeni s pasjimi znamkami in privezani ali pa jih je treba voditi z nagobčnikom na jermenu;
- 11) ubijanje živali, za katere se sumi, da so zbolele za steklino, če se obnašajo drugače, kot je značilno za njihovo vrsto;
- 12) prepoved odnašanja živalskih proizvodov, živalskih surovin ter predmetov, s katerimi se lahko prenese steklina iz okuženega dvorišča in od drugod;
- 13) prepoved odiranja trupel psov, mačk, lisic, volkov in drugih dlakastih živali.

7. člen

Če je ugotovljena steklina pri divjadi, se sme za določen čas prepovedati lov na posamezne vrste divjadi.

10. člen

Ne glede na 3. točko 6. člena tega pravilnika se smejo izven naseljenih krajev prosto gibati pastirski psi, ko so s čredo na paši, službeni psi Jugoslovanske ljudske armade in milice, psi reševalnih ekip in psi, ki vodijo slepe.

Pse je dovoljeno uporabljati za lov, če so bili dvakrat na leto zaščitno cepljeni proti steklini, če imajo pasjo znamko in če so imuni proti steklini.

12. člen

Ne glede na 13. točko 6. člena tega pravilnika je dovoljeno odirati trupla psov, mačk, lisic, volkov in drugih dlakastih živali pod naslednjimi pogoji:

— oseba, ki odira trupla omenjenih živali, mora biti zaščitno cepljena proti steklini, ne sme imeti poškodb na glavi in rokah in mora biti usposobljena za to delo;

— da ima, ko odira trupla, na sebi zaščitno obleko, rokavice, masko in obutev ter da ima ustrezen pribor za jemanje materiala za laboratorijski pregled (skalpel, škarje, nož, dleto, kladio, žago, steklenice za jemanje, pakiranje in pošiljanje materiala) ter dezinfekcijska sredstva;

— da je spravljena vreča s kožo v posebnem prostoru, dokler se ne dobijo izvidi preiskav iz drugega odstavka 5. člena tega pravilnika. Če je izvid pozitiven oziroma če je žival obolela, je treba vrečo skupaj s kožo uničiti, če je izvid negativen oziroma če je žival zdrava, pa se sme dati koža v promet.

13. člen

Šteje se, da je steklina prenehala, če je ukrenjeno vse, kar je bilo odrejeno, če je opravljena končna dezinfekcija in če so od tedaj minili trije meseci, v tem času pa ni bil ugotovljen pri živalih noben primer stekline.

Znani kinologi s ptičarji v lovišču Lovske družine Ljutomer: (z leve) Janez in Ančka Udovič, Franc Feuš in Vojko Pirher
Foto J. Ivanjšič

vilnik, takšne izjeme za lovske pse ni vsebovala.

Pri sprejemanju zveznega pravilnika je prevladalo mnenje, da varnost ljudi (zdravje), zlasti lovcev in njihovih družin, ne bo bistveno bolj ogrožena, četudi bi lovili s psi, vendar pod pogojem, da so psi proti steklini imuni. Imune živali namreč ne morejo zboleti, ker se virus stekline v njih ne more razmnoževati in ga zato tudi ne raznašajo v okolju, četudi bi prišle v stik s steklo živaljo.

Vendar pa moramo opozoriti na možnost tako imenovanega pasivnega prenašanja kužnih bolezni, torej tudi stekline.

Znano je, da za steklino obolela žival ali človek izloča velike količine sline, ki vsebuje povzročitelja bolezni — virus. Če pride lovski pes s takšno živaljo v stik, in na lovu na okuženem območju je to zelo verjetno, je treba računati, da bo okužena slina stekle živali prišla tudi na dlako lovskega psa. Pes bi torej lahko prenesel virus v svoje okolje (vozilo, dvorišče, stanovanje itd.).

Ker virus stekline v takšnih pogojih zelo hitro propade, je verjetnost, da bi pes povzročil okužbo, zelo majhna oz. skoraj le teoretična. Kljub temu pa bi bilo zelo razumno,

da bi lovskega psa po vsakem lovu na okuženem in neposredno ogroženem območju razkužili. Pri tem ni nujno, da psa v razkužilo okopamo. Dovolj je, če ga zdrgnemo z vato (gazo, krpo ipd.), prepojeno z razkužilom. Odlično razkužilo je 1% milnica, saj uniči (inaktivira) 99% virusov. Tako še bolj zmanjšamo možnost, da bi se živali ali ljudje, ki bi prišli z lovskim psom v stik, okužili in zboleti.

Z zveznim pravilnikom torej družba še v večji meri kot doslej nalaga skrb za preprečevanje razširjanja bolezni iz lovišč na udeležence lova. Naloga le-teh je, da takoj poskrbe za imunost svojih psov, ker

so odgovorni, da s psi ne razširjajo bolezni. Če vemo, da gre pri tem lahko tudi za okužbo človeka, steklina pa je neozdravljiva bolezen, potem je razumljivo, da moramo v novih okoliščinah storiti čim več, da do okužbe ne pride.

V SR Sloveniji bo vsaj glede nadzora nad cepljenimi psi lažje kakor drugod. Pri nas namreč lahko lovimo le z rodovniškimi psi, le-ti so pa v veliki meri tetovirani. O vsakem tetoviranem psu bomo z gotovostjo vedeli, če je cepljen ali ne, saj bo tisti, ki je psa cepil, vpisal v register tudi njegovo tetovirano številko. Identifikacija cepljenih psov namreč ni tako nepomembna, kakor

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. 7. do 15. 8. 1980 so na območju 24 občin SR Slovenije laboratorijsko preiskali skupno 252 živali oz. njihovih delov (201 lisico, 8 psov, 23 mačk, 2 govedi, 1 divjega zajca, 10 srnjadi, 1 gamsa, 4 jazbece, 2 kuni). Veterinarski virološki inštitut v Ljubljani je ugotovil steklino pri: 3 lisicah in (1) mački z območja občine Celje, pri 3 lisicah z območja občine Dravograd, pri 4 lisicah z območja občine Kranj, pri (1) lisici z območja občine Mozirje, pri 7 lisicah z območja občine Radovljica, pri (1) lisici z območja občine Ravne, pri 7 lisicah z območja občine Radlje ob Dravi, pri (1) lisici z območja občine Slovenj Gradec, pri 4 lisicah z območja občine Velenje in pri 8 lisicah z območja občine Žalec.

Skupno je bilo torej v tem času ugotovljenih pri živalih na območju 10 občin 40 primerov stekline, od tega en primer pri domači živali (mačka).

Republiška veterinarska uprava

Kratkodlaki istrijanec — v pričakovanju brakad

Foto I. Napotnik

se komu zdi. Čeprav redko, se vendar zgodi, da kdo izmed več svojih psov nekaterih ne da cepiti. Če bi šlo tako naprej, bi lahko prišlo do pomote, saj bi lastnik psa znamkico, ki je sicer vidno dokazilo o cepljenju proti steklini, obesil drugemu, necepljenemu psu, oziroma bi jo po potrebi lahko uporabil za vsakega necepljenega, torej neimune psa.

V tistih delih države, kjer je urejen pregled nad rodovniškimi psi, se bo to dobro obrestovalo tudi pri preprečevanju stekline. To je pa prav gotovo velikega pomena prav ob uporabi psov pri lovu na območjih, okuženih in neposredno ogroženih s steklino.

Tudi dodatno (drugo) cepljenje proti steklini bodo opravljali veterinarski zavodi (postaje) in o tem izdajali potrdila, občinske veterinarske inšpekcije in zavodi pa bodo dajali lovcem in lovskim organizacijam strokovna pojasnila v zvezi z izva-

janjem določil pravilnika, kolikor bodo potrebna.

V zvezi s pojasnilom in predlogom Kinološke zveze Slovenije, ki sta objavljena v tej številki glasila Lovec, pa menim tole: Bilo bi zelo, zelo koristno, če bi bili vsi psi, ki bodo lovili na okuženem ali neposredno ogroženem območju, tudi tetovirani. Vendar bi bil to lahko le sporazumno dogovorjen ukrep, ker ga zvezni pravilnik ne predpisuje.

POJASNILO IN PREDLOG KINOLOŠKE ZVEZE SLOVENIJE (KZS)

Iz Pravilnika o ukrepih za zatiranje in izkoreninjanje stekline (Lyssa) pri živalih (Ur. l. SFRJ, št. 34/80) je razvidno, da bo dovoljeno loviti s psi tudi na okuženih in neposredno ogroženih območjih s steklino. Izvajanje lova pa bo dovoljeno le s tistimi rodovniškimi psi, ki so tetovirani in imajo potrdilo o dvakratnem letnem zaščitnem cepljenju (kar velja kot dokazilo o imunosti).

S tetoviranjem je KZS dejansko pričela

1. 1. 1977. Pse tetovirajo po območjih posameznih zvez lovskih družin (sedaj lovskih kinoloških društev) referenti za tetoviranje, ki jih je za to opravilo pooblastila KZS. Psom s tetovirnimi kleščami vtisnejo v levi uhelj številko, ki je istovetna s tisto v rodovniku. Številke vpisov v rodovno knjigo za Slovenijo se vrstijo od 60 000 dalje. Le na osnovi teh števil bo mogoče veterinarski službi voditi točno evidenco in dajati potrdila, da so bili psi predpisano cepljeni. Le taki psi pa bodo tudi smeli na lov.

Možno je tetovirati tudi starejše pse in pse, ki so uvoženi iz drugih jugoslovanskih republik ali iz inozemstva. Naslove referentov za tetoviranje na posameznih področjih vsi zainteresirani lahko dobijo na sedežih lovskih kinoloških društev ali na Kinološki zvezi Slovenije, telefon (061) 22 798. Tetovirni referenti tetovirajo take pse na osnovi predloženih rodovnikov in števil, ki so vpisane v njih. Seznam takih psov s tetoviranimi (vtisnjenimi) številkami in ločeno po pasmah so ti referenti dolžni posredovati tudi KZS, kar potrebujemo za vpis v kartoteko.

V bodoče je pse potrebno še bolj vestno tetovirati. Številke na levem uhlju se morajo dobro videti. Če številka zbledi ali jo preraste dlaka, je lastnik psa dolžan opozoriti področnega referenta za tetoviranje, da številko popravi. Obvezno pa je v rodovnik treba vpisati tudi datum ponovnega tetoviranja.

Vsem lovskim družinam priporočamo, da se organizirano lotijo tetoviranja starejših psov, ki so za lov uporabni. Povabijo naj področnega referenta za tetoviranje, da to delo opravi za več psov hkrati.

Priporočamo, da kinološki referent LD pred vsakim skupnim lovom pregleda potrdila o vseh psih, ki jih lovci pripeljejo na lov. Psi, za katere njihovi lastniki ali vodniki nimajo ustreznega potrdila o (drugem) cepljenju proti steklini, ne smejo loviti. Lastniki oziroma vodniki jih morajo na opozorilo kinološkega referenta odstraniti. Če kdo izmed lastnikov oz. vodnikov opozorila ne upošteva, je kinološki referent kršitev predpisa dolžan prijaviti področni veterinarski službi.

Z upoštevanjem vsega navedenega lovci ne bomo pridobili le pravice loviti s psi, temveč bomo tudi skupno pripomogli k lažjemu delu veterinarske službe oz. k preprečevanju stekline.

Tajništvo Kinološke zveze Slovenije,
zanj Jože Vester

Študijski dnevi 1980

Gozd – divjad v Sloveniji

Janez Črnač, predsednik komisije za ovrednotenje študijskih dni 1980

Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo, je skupaj z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo SRS, Samoupravno interesno skupnostjo za gozdarstvo SRS, Lovsko zvezo Slovenije in Skupnostjo OZD za lovstvo in ribištvo — Ljubljana, priredila 28. in 29. 1. 1980, v prostorih Ekonomske fakultete v Ljubljani, študijske dneve 1980 s temo »Gozd — divjad v Sloveniji«.

Namen posvetovanja je bil predstaviti razmerje gozd — divjad v Sloveniji v sedanjih razmerah, nakazati potrebo in način bodočega usmerjanja, skladno z odnosom med rastlinstvom in živalstvom gozdnih ekosistemov.

Študijski dnevi 1980 so imeli informativni, znanstveni in poučni značaj, zato imajo tudi praktično, znanstveno in poučno vrednost. Namenjeni so bili širokemu avditoriju gozdarjev in lovcev. Iz leta v leto postajajo ta posvetovanja popolnejša, kvalitetnejša in že preraščajo meje enostavnih posvetovanj. Pomenijo učinkovit način izpopolnjevanja kadrov in dobivajo že značaj znanstvenih simpozijev.

Vsa predavanja, ki so jih pripravili domači predavatelji, so bila prebrana v skrajšani obliki, ločeno glede na snov, v treh svežnjih vsem poslušalcem (splošni del, znanstveni del in posebni del). Na letošnjih študijskih dneh pa sta s svojima referatoma sodelovala tudi dr. Edwin Donaubauer iz Inštituta za varstvo gozdov zvezne gozdarske ustanove na Dunaju in dr. Kurt Oderscheka iz Inštituta za poznavanje prostoživečih živali — veterinarske fakultete Univerze na Dunaju.

Po predavanjih iz posameznih delov so se vsi udeleženci prostovoljno razdelili v pet skupin, ki so ločeno v petih dvoranh razpravljale o problematiki iz predavanj. Po zaključenih razpravah vseh petih skupin so nadaljevali glavno, skupno razpravo v veliki dvorani.

Imenovana je bila posebna komisija z nalogo, da ovrednoti posvetovanja v organizacijsko-poučnem in strokovnem pogledu ter opozori na napake, ki se v bodoče ne bi smele več ponavljati. Komisija je naredila povzetek v obliki stališč in predlogov in bo ob koncu leta 1980 preverila učinkovitost posvetovanja v operativni. Za predsednika te komisije so izbrali Janeza Črnača, ki v svojem sestavku predstavlja slovenskim lovcem komisijsko ocenitev študijskih dni 1980.

Uredništvo

Študijski dnevi 1980 s temo »Gozd — divjad v Sloveniji«, ki so bili 28. in 29. januarja 1980, so uspeli v strokovnem, organizacijskem in didaktičnem pogledu.

Posvetovanje je bilo primerno sedanjim razmeram in zato potrebno, saj imajo gozdarji in lovci pri gospodarjenju v skupnem prostoru veliko skupnih nalog, kar pa povzroča v nekaterih območjih tudi nesoglasja, ki jih pogojujejo predvsem napake v preteklosti. Nujno je v sodelovanju uskladeni negovati krajino in divjad, skratka ves živi svet, kot neolčljivo celoto.

Skupna posvetovanja je potrebno nadaljevati v različnih organizacijskih oblikah do posvetovanj po območjih, ki pa naj imajo v programih predvsem stvarne praktične rešitve.

STALIŠČA IN PREDLOGI:

Izobraževanje in raziskovalno delo

Usklajevalno delo med gozdarstvom in lovstvom zahteva veliko znanja, še posebej iz ekologije, in to v obeh dejavnostih. Za boljše medsebojno razumevanje ciljev in dela pa je potrebno medsebojno spoznavanje in sodelovanje.

Skoraj 90 % lovnih površin upravljajo lovske družine, ki delujejo kot društva in svoje cilje ter naloge pri varstvu, gojitvi in lovu divjadi uresničujejo s pomočjo članov-amaterjev. Osnovni cilj je: dosegaati ustreznejše strokovno znanje lovcev pri gojitvi divjadi kakor pri obnavljanju njenega ekosistema. Razen poglobljanja in razširitve sedanjih vzgojnoizobraževalnih programov (lovski izpit, tečaji za lovske čuvaje, dopisna šola za lovske tehnike, glasilo LOVEC, Zlatorogova knjižnica) bo potrebna tudi ustrenejša organiziranost, usmerjena k lovskogojitvenim območjem s poklicnimi delavci. V tem smislu mora lovska organizacija ustrenejšo skrb

nameniti tudi kadrovanju, saj bo le tako omogočeno enakopravnejše sodelovanje med gozdarstvom in lovstvom.

V učnem načrtu gozdarske srednje šole v Postojni je predmet lovstvo z obveznim izpitom. Celotni učni program na VTOZD za gozdarstvo pri Biotehniški fakulteti pa je ekološko usmerjen. Iz učnih načrtov posameznih VTOZD v okviru Biotehniške fakultete je razvidno, da poučujejo predmete s področja ekologije divjadi le na VTOZD za gozdarstvo in za veterinarstvo. Na VTOZD za veterinarstvo je od leta 1979 organiziran tudi podiplomski študij o gojitvi divjadi.

Slušatelji VTOZD za biologijo se temeljito seznanjajo s podobno tematiko v okviru predmeta o ekologiji živali. Na drugih VTOZD Biotehniške fakultete lovstva in ekologije divjadi ne poučujejo. Vsekakor pa bi morali vsi diplomanti Biotehniške fakultete celovito obvladati ekološke vidike gospodarjenja s prostorom, ki je del življenjskega okolja divjadi.

Tako bi vsi najpomembnejši porabniki naravnega prostora v svojih izobraževalnih programih in pri delu v svoji dejavnosti in v odnosu do drugih težili h gospodarjenju na ekoloških načelih.

V organizacijskem pogledu opazamo veliko aktivnost lovske organizacije, manj na strokovnem področju. Obvladati je potrebno tudi to ter vnesti nove poglede, spoznanja in dosežke v lovstvu v vsakdanjo prakso gospodarjenja z divjadjo. Temu problemu mora lovska organizacija v naslednjem obdobju nameniti največ pozornosti.

Za dosego tega cilja je v prvi vrsti potrebno bolje poudariti in uveljaviti znanstveno-raziskovalno in strokovno delo, ki mora proučevati v Sloveniji prisotno problematiko, tako pri veliki kakor tudi pri mali divjadi. Vzporedno z biologijo, ekologijo in patologijo divjadi mora biti razisko-

valni program usmerjen tudi v proučevanje okolja, to je življenjskega prostora divjadi. To zahteva celotnejše obravnavanje in skupinsko delo raziskovalcev številnih dejavnosti po dobro pripravljenih načrtih. Prednost naj imajo prilagoditvene raziskovalne naloge in tudi neobdelane temeljne (osnovne) študije. Veljavo pa morajo dobiti strokovni rezultati teh raziskav, ki bodo preneseni v prakso.

Poleg izsledkov domačega znanstveno-raziskovalnega dela je potrebno vnašati v lovstvo tudi dosežke tujih raziskav, ki jih je mogoče prenesti v naše razmere in naše okolje. Taka kombinacija dosežkov domačih in tujih raziskav mora postati vsakdanja praksa usmerjanja in organiziranja raziskovalne dejavnosti v Sloveniji. Lovska organizacija mora spodbujati znanstveno-raziskovalno delo v Sloveniji, skrbeti za sodelovanje z vsemi raziskovalnimi organizacijami in posamezniki ter združevati skupaj z drugimi več sredstev za uresničitev raziskovalnih načrtov v lovstvu.

V Sloveniji poteka raziskovalna dejavnost v dveh institucijah — v odseku za lovstvo Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani in v Inštitutu za zoohigieno in patologijo divjih živali pri Biotehniški fakulteti — veterinarski oddelku v Ljubljani. Glede problematike o življenjskem prostoru za divjad izven gozda pa priporočamo, da začne tudi Kmetijski inštitut Slovenije uvrščati v svoje programe naloge s tega področja.

Načrtovanje in kontrolna metoda odnosov gozd — divjad

Z družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi, lovskogospodarskimi in gozdnogospodarskimi načrti ter prostorskimi plani, ki morajo biti med seboj usklajeni na ekoloških osnovah, se mora vzpostaviti in ohranjati biološko ravnovesje ter zagotoviti cilj: ohraniti in krepiti vse vrste družbeno pomembnih vlog gozda in ohraniti vse vrste divjadi ter drug živalski svet, ki spada v gozdno okolje (v številu, uskladenem z naravnimi življenjskimi možnostmi).

S kontrolno metodo, to je s stalnim sprotnim in celovitim ugotavljanjem odnosov med divjadjo in njenim

okoljem, ki se kaže predvsem na rastlinstvu s stopnjo izkoriščenosti za prehrano, na divjadi pa z zdravstvenim stanjem, s telesno težo in drugimi kazalci kakovosti, s sposobnostjo razmnoževanja in vedenjem, ugotavljati stopnjo medsebojne usklajenosti. Kazalci na okolju in na divjadi sicer ne povedo, koliko je divjadi v absolutnem številu, pokažejo pa relativen odnos med rastlinojedo divjadjo in njenim življenjskim okoljem.

S kontrolno metodo ugotavljamo stanje, usmerjamo posege in sproti ter nenehno spremljamo in preverjamo pravilnost in uspešnost uvedenih ukrepov.

V 40. členu Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju

lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76) je določeno, da morajo biti lovskogospodarski in gozdnogospodarski načrti in načrti o razvoju kmetijstva v občini medsebojno uskladeni glede števila in sestave divjadi posameznih vrst. Ne smejo biti v nasprotju z določbami družbenega dogovora o določenih skupnih zadevah pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju lovišč.

V gozdnogospodarskih načrtih mora dobiti divjad (in sploh živalska komponenta) svoje mesto in zamenjati dosedanje formalno prilogo s podatki o divjadi.

Srednjeročni načrt 1981—1985 predvideva za gospodarjenje z gozdovi povečane sečnje, kar sicer v krajšem obdobju pomeni izboljšanje razmer za divjad. Vendar pa je zato istočasno mogoče predvideti naraščanje nesoglasij ob potrebah po povečani obnovi gozdov.

Rajonizacija divjadi in prostorski načrti

Zaradi osnovne naloge, tj. varstva, gojitve in lova divjadi, sodi lovstvo med dejavnosti, katerih razvoj je v celoti odvisen od naravnih razmer. Divjad kot posebna živalska kategorija je sestavni del ekosistemov. To pomeni, da je divjad pogojno obnovljiva naravna dobrina, pogoj pa je primerno ohranjenost naravno okolje. Iz tega izhaja, da šele primerna stopnja ohranjenosti okolja lovstvu zagotavlja pogoje za izvajanje osnovnih nalog. To pa je razlog in hkrati velelnik za vključevanje lovstva oziroma upoštevanje potreb divjadi na vseh stopnjah prostorskega planiranja.

Izhodišča, po katerih se lovstvo vključuje v proces uporabe prostora, morajo temeljiti na značilnostih položaja divjadi v ekosistemih ter poznavanju in predvidevanju njenih naravnih reakcij na spremembe v njih. To so hkrati osnove za opredelitev nalog drugih dejavnosti v prostoru v odnosu do divjadi oziroma lovstva. Med temi izhodišči je treba upoštevati predvsem naslednje eko-etološke (bivalno-vedenjske) značilnosti:

pestrost vrst divjadi, dnevni in letni ritem divjadi, njeno sezonsko razširjenost, socialnost, medvrstne odnose divjadi, njene prehranjevalne navade, odzivanje na dodatne energetske inpute v prostoru.

Seznam referatov v »Študijskih dnevih 1980«

B. Krže Vloga in naloge lovstva v Sloveniji

E. Donaubauer Izkušnje, pogledi in nasveti v gozdno-lovnem gospodarstvu Avstrije

J. Čop Kritična ocena stanja in preprečevanje škod od velike divjadi v Sloveniji danes

D. Mlinšek Nesoglasja med načeli in prakso gospodarjenja z gozdom in divjadjo

K. Onderscheka Fiziologija prehranjevanja — eno od izhodišč za gospodarjenje z divjadjo

M. Accetto Divjad kot ekosistemska sestavina (bioekološka izhodišča)

K. Tarman Populacijsko-genetska raznolikost — osnova za obstoj živih sistemov

S. Valentinčič Populacija divjadi in njena sestava kot dejavnik v okolju

J. Čop, C. Štrumbelj Vloga zveri v naravni selekciji divjadi s posebnim ozirom na parkljasto divjad

F. Perko Metode in prvi izsledki kvantificiranja vpliva divjadi na gozdno vegetacijo

T. Simonič Spremembe v pogledih na sodobno gospodarjenje z divjadjo

V. Mikuletič Zaraščanje Krasa in migracijski trendi velike divjadi

C. Štrumbelj Problemi pri gospodarjenju z veliko divjadjo na Kočevskem

M. Adamič Ekološko-etološke značilnosti divjadi — temeljno izhodišče pri vključevanju lovstva v prostorsko načrtovanje

Oznanja svojo moč in lepoto

Foto O. Dolenc, Diana

Prostorska opredelitev (coniranje) ukrepov v zvezi z varstvom, gojitvijo in lovom divjadi oziroma rajonizacijo divjadi (razvrstitev na rajone), je ena od stvarnih oblik vključevanja lovstva v proces načrtovanja uporabe prostora. To pomeni, da z rajonizacijo določimo območja, v katerih bomo določeni vrsti (ali več vrstam) divjad dajali prednost, in območja, kjer ne bodo imele prednosti. Rajoniziramo navadno le tiste vrste, katerih prisotnost lahko ovira cilje drugih dejavnosti, npr. kmetijstva in gozdarstva. To pa so nekatere vrste parkljaste divjadi in medved. Medved je edina vrsta, za katero je območje varstva in gojitve določeno z odredbo, kjer je ta divjad v SR Sloveniji zaščitena (Uradni list SRS, št. 29/66).

V samoupravnem sporazumu o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji, za obdobje 1980—1985, je

nakazana potreba po rajonizaciji jelenjadi, divjega prašiča in neavtohtonih vrst parkljaste divjadi (damjek, muflon). Rajonizacije, ki jo bo treba izvesti v prihodnjem srednjeročnem obdobju, pa ne smemo jemati preveč toga, saj je celotno načrtovanje v zvezi z varstvom, gojitvijo in lovom divjadi dejansko že tudi rajonizacija.

Pasišča in grmišča za divjad

Pasišča in grmišča za divjad so kmetijske ali gozdne površine, katerih osnovni namen je s pomočjo ustreznih biotehničnih ukrepov in ob upoštevanju spreminjanja sestava rastlinskih združb vzdrževati naravni vir hrane, z grmišči pa tudi mirne cone (predeli miru) za divjad. Take površine morajo biti izločene v gozdnogospodarskih in prostorskih

načrtih. Količina takih površin in prostorska razporeditev, ki naj bo po možnosti mozaična, sta v prvi vrsti odvisni od vrst divjadi, katerim so te površine namenjene. In od naravnih pogojev. Za vse take površine je potrebno obvezno opredeliti vlogo in ukrepe ter spremljati razmere in hitrost sprememb. Le tako bodo take površine služile namenu.

Pasišča so eden izmed virov prehrane od pomladi do jeseni. Biotehnični ukrepi so čiščenje, gnojenje in košnja. Z gnojenjem se poveča količina in zboljša kakovost hrane obenem pa podaljša vegetacijska doba. S košnjo pridobimo krmo za zimsko krmljenje, poleg tega pa je košnja osnovna nega za vzdrževanje pasišč.

Grmišča je smiselno izločati tam, kjer so rastlinske združbe bogate z grmovnimi vrstami in je prisotno

Kliče jelena v septembrskem jutru
Foto P. Adamič

dologoročno spreminjanje grmišč. Kot vir prehrane za divjad so grmišča pomembna vse leto, še posebej v zimskem času, ko je druge hrane manj. Še posebej so pomembna za jelenjad in srnjad, pa tudi za medvede in divje prašiče, ptice in drug živalski svet.

Obnovitvene sečnje grmišč je dopustno in smiselno financirati iz biološkega prispevka za preventivno varstvo gozdov.

Poudarjamo, da je ves naravin prostor tudi življenjski prostor živalskega sveta, ki ga je temu primerno potrebno tudi negovati in varovati. Pasišča in grmišča so le nekatere izmed prednostnih površin za divjad.

Obnova in varstvo gozdov ter divjad

Z gozdom in divjadjo moramo gospodariti po načelih trajnosti. Eden izmed osnovnih pogojev za doseg trajnosti delovanja gozda je pravočasna obnova rastišč s primernimi drevesnimi vrstami. Mladje je hrana rastlinojede divjadi. Zelo težko je razmejiti sprejemljivo objedanje od obžiranja, ki že pomeni škodo; to še posebej zato, ker je v fazi mladja

težko opredeliti nosilce bodočega rastlinskega sestoja. Z raziskavami je potrebno postaviti to razmejitev tako, da bo praktično uporabna za vsako območje posebej. Zaradi premočnega objedanja lahko začne primanjkovati zeliščnega in grmovnega sloja ter mladja; to pa prinaša poleg biološke tudi gospodarsko škodo. Ponovna vzpostavitev ravnovesja zahteva predvsem močnejše posege v populacijo rastlinojede divjadi in večja vlaganja v okolje s ciljem izboljševanja naravnih prehrabnih možnosti.

Tehnična zaščita (kemična in mehanika) nasadov je potrebna in bo tudi v bodoče pri enostavni, še posebej pa pri razširjeni obnovi gozdov, že zaradi življenjskih potreb nekaterih vrst divjadi, ki se občasno osredotoči v posameznih gozdnih predelih. Kjer je potrebna tehnična zaščita, naj bo le-ta po možnosti individualna.

Vnašanje tujih drevesnih vrst v naše okolje ni dopustno. Pri nasadih smreke mora biti zastavljen cilj, doseči mešan gozd; zato pa je potrebna primerna nega.

Cone miru

Za smotrnejše varstvo okolja, gozdov in za gojitev divjadi je nujna celovita zaščita gozdnih ekosistemov in temu primeren odnos do turizma. Za učinkovitejše varstvo nekaterih ogroženih vrst divjadi je, poleg splošnih načel za varstvo okolja, potrebno upoštevati, da je dejavnik miru za večino vrst divjadi izredno pomemben in odločilen za njen bioritem (dnevni in letni). Motnje ali celo rušenje bioritma je škodljivo populacijam številnih vrst divjadi in okolju.

V prostorskih planih je potrebno določiti območja s posebnim sistemom gospodarjenja in obnašanja.

Nekatera priporočila:

— gozdna gospodarstva naj v sodelovanju z lovskimi organizacijami predlagajo občinskim skupščinam, katere ceste so za javno uporabo in katere naj bi zaprli za ves javni promet ter jih ustrezno označili, da ostanejo le za gozdno proizvodnjo; — za cone miru naj določijo gozdna gospodarstva in lovske organizacije ustrezen sistem gospodarjenja,

kar mora biti razvidno tudi z opozorilnih tabel ob vhodu v te cone. Stalna, neprekinjena vzgoja ljudi za primeren odnos do narave oziroma gozda pa je še le tisto, kar zagotavlja uspeh.

Organizacija usklajevanja: gozd—divjad

Usklajevanje odnosov gozd—divjad predvidevajo vsi družbeni dogovori v lovskogojitvenih območjih, kjer se srečujejo razni uporabniki istega naravnega prostora, še posebej močno lovstvo in gozdarstvo. Zato je nujno čimprej aktivirati lovskogojitvena območja z vsemi njihovimi nalogami, kar je predvsem naloga vseh lovskih organizacij.

Drugo mesto za dogovarjanje o odnosih gozd—divjad so območne samoupravne interesne skupnosti in republiška SIS za gozdarstvo, ki naj imenujejo svoje komisije za usklajevanje odnosov gozd—divjad. Tudi v teh skupnostih so vključeni vsi uporabniki naravnega prostora.

Eno izmed pomembnih mest za usklajevanje odnosov gozd—divjad je gotovo v gozdnih gospodarstvih in v temeljnih organizacijah, ki morajo stalno delati na tem področju in sodelovati z lovskimi organizacijami. Gotovo pa morajo delavci s temi nalogami poznati lovstvo in se temu primerno tudi izobraziti.

Divjad izven gozda

Življenjski prostor divjadi je celovit in sestavljen iz gozdnih in kmetijskih površin (z različnimi deleži), pač odvisno od vrste divjadi in razmer v prostoru. Zato tega prostora ne moremo in ne smemo deliti po lastniških in upravljaljskih mejah.

Dejstvo je, da gospodarska delitev obstaja, zato pa je nujno usklajeno ravnati s celotnim prostorom in z divjadjo v njem. Gotovo je gozdni prostor pomembnejši od drugega za jelenjad, medvede, divje prašiče in velike peteline. Za poljsko divjad pa so pomembnejše kmetijske površine, še posebej za jrebico, fazana in zajca. Toda pri vseh teh vrstah je kritično stanje prav v njihovem življenjskem prostoru.

Zato so nujna posvetovanja tudi glede odnosov kmetijstvo—divjad. K intenzivnemu sodelovanju je treba pritegniti tudi kmetijske strokov-

njake iz znanstvenih ustanov in iz delovne prakse. LZS naj skladno z že sprejetimi smernicami o gospodarjenju z malo divjadjo nameni več skrbi tem odnosom in izredno perečemu stanju male divjadi v njenem življenjskem prostoru.

To zadevo je nujno potrebno upoštevati v prostorskih planih, še posebej pri projektih za pospeševanje kmetijskega pridelovanja. Pri tem je potrebno upoštevati dejstvo, da se cilji za pridelovanje zdrave hrane skladajo z interesi varstva okolja in divjadi oziroma živalskega sveta sploh, predvsem pa z zdravstvenim varstvom človeka v najširšem pomenu.

Vzgoja, obveščanje in propaganda

Z vsemi problemi in prizadevanji pri usklajevanju odnosov gozd — divjad je potrebno sprotno, kritično in poučno obveščati vse strokovne delavce v gozdarstvu in vse slovenske lovce. Z medsebojnim spoznavanjem razmer, obveznosti do družbe po strokovnih normah in sprotnih delovnih nalog bomo razumeli cilje, naloge in ukrepe gozdarstva in lovstva. To bo gotovo pripomoglo k boljšim odnosom med tistimi, ki delajo na prvem ali drugem področju. To pa je tudi prvi pogoj za strpno in ustvarjajoče delo pri medsebojnem usklajevanju.

Uredniškemu odboru Gozdarskega vestnika, uredniškemu odboru glasila Lovec in uredniškemu odboru Sodobnega kmetijstva ter njihovim izdajateljskim svetom priporočamo, da vključijo v svoje delo naloge s področja odnosov gozd — divjad in kmetijstvo — divjad. Zato naj si izmenjujejo obvestila in tudi drugače sodelujejo.

S skupnimi in posebnimi akcijami moramo gozdarji in lovci vzgajati družbo, še posebej prizadevno pa mladino. Obveščati moramo občane prek sredstev javnega obveščanja o celotnem spletu odnosov, o ciljih in nalogah ter o našem delu na tem področju.

Vzgoja, obveščanje in propaganda morajo biti vtkane v celoten sistem teh dejavnosti. Le tako bodo ustvarjeni osnovni pogoji za umirjeno, učinkovito in uspešno delo.

DELITEV NALOG PRI USKLAJEVANJU ODNOSOV GOZD — DIVJAD

Uspešno delo pri usklajevanju odnosov gozd — divjad sicer zahteva predvsem skupno delo gozdarjev in lovcev, pa tudi drugih uporabnikov prostora, vendar je že zaradi organizacije dela nujna delitev obveznosti. Skupna uskladenost pa je vendarle pretežno zagotovljena, če bo vsaka dejavnost delovala po načelih ekologije.

Naloge gozdarjev

— V načrtovanju in izvajanju upoštevati divjad in ostali živalski svet ter temu primerno negovati in varovati predvsem gozd in gozdnato krajino.

— Izločiti prednostne površine za divjad v gozdu (pasišča, grmišča, stanišča) ter jih vnesti v gozdnogospodarske načrte in prostorske plane.

— Negovati izločene prednostne površine za divjad v gozdu. Ta dela financirajo lovske organizacije iz dohodkov iz lovišča in gozdna gospodarstva iz biološkega prispevka.

— Analizirati možnosti za celotno zaščito gozdnih ekosistemov in pri tem zajeti tudi zaščito živalstva. Na osnovi tega sprejeti ukrepe za primeren režim gospodarjenja (zapora gozdnih cest, posebne cone miru, osredotočenje del).

— Pri območnih samoupravnih interesnih skupnostih in pri republiški SIS za gozdarstvo imenovati komisije za usklajevanje odnosov gozd — divjad.

SIS po območjih in republiška SIS imajo nalogo, da ob koncu leta 1980 ugotovijo opravljene naloge, in ocenijo učinek stališč in predlogov s teh študijskih dni v praksi.

Naloge lovcev

— Rajonizirati jelenjad, divje prašice, muflone in damjeke.

— V načrtovanju upoštevati divjad kot sestavni del krajine tako, da ne bo omejujoče za kmetijstvo in gozdarstvo.

— Organizirati delo v lovstvu tako, da bodo zaživel lovskogojitvena območja v smislu družbenih dogovorov o določenih skupnih zadevah pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju lovišč.

— Na zasebnih gozdnih in kmetijskih površinah sporazumno z lastniki izločiti in vzdrževati prednostne površine za divjad.

— Organizirati razgovor s kmetijci o problematiki poljske (male) divjadi.

Skupne naloge

— Uskladeno načrtovati, prostorsko načrtovati, družbeno se dogovoriti in samoupravno sporazumeti o interesih v skupnem prostoru.

— Sprejeti skupne programe in programe vzgoje, izobraževanja in propagande usklajevati.

— Tekoče izmenjavati informacije, se korektno medsebojno seznanjati z nalogami in opravljenim delom.

— Izpopolniti kontrolno metodo ter jo prilagoditi potrebam gozdarstva in lovstva za lažje spremljanje stanja in usmerjanje ukrepov za uskladeno gospodarstvo.

Posebej pomembne so srednjeročne in dolgoročne naloge v izobraževanju in znanstveno-raziskovalnem delu v gozdarstvu, lovstvu in pri drugih uporabnikih skupnega naravnega prostora.

DO USPEŠNEGA USKLAJEVANJA INTERESOV PRIDE LAHKO ŠELE POTEM, KO SPOZNAME IN PRIZNAMO TUDI POTREBE DRUGIH!

Nanoško lovskogojitveno območje

Franc Lešnjak, Zveza lovskih družin Postojna

Nanoško lovskogojitveno območje obsega lovišča 12 LD: Col, Nanos, Vipava in Vojkovo iz ZLD Gorica; Javornik iz ZLD Idrija; Hotedršica, Logatec in Rovte iz ZLD Ljubljana; Bukovje, Črna jama, Hrenovice in Planina iz ZLD Postojna.

Površina LGO je približno 60 250 ha, od tega 56 500 ha lovni površin (30 600 ha gozdov).

Značilno za naše LGO je razbit suh kraški svet z maloštevilnimi vodnimi viri, kratkimi vodotoki, pretežno ponikalnicami. Podnebje je, razen v Vipavski dolini, predalpsko. Ostre zime z obilico snega in močnimi vetrovi, med njimi je najmočnejša burja. Pomladni meseci so navadno mokri in mrzli, poletja pa suha in vroča.

Vipavsko dolino ogreva toplejši zrak, ki prihaja vanjo po Soški in spod. Vipavski dolini. Ostra burja pa poskrbi, da se zrak v njej ne pokvari. Svet Nanoškega LGO je zelo razgiban. Osrednji masiv Nanosa se strmo spušča v Vipavsko dolino, v Postojnsko kotlino pa pada prek strmin in prepadnih sten. Proti vzhodu in severu prehaja prek razgibane

sveta Hrušice in se umiri v ravnini Planinskega in Logaškega polja. Na severu ga obrobja Logaško, Rovtarsko in Hotenjsko gričevje. Severozahodno se končuje ob naravnem prehodu iz Vipavske doline proti višje ležeči Črnovrški planoti. Nadmorska višina je približno 100 m v Vipavski dolini, ca. 550 m v Postojnski kotlini, Planinsko polje leži na okoli 500 m nadmorske višine, tudi Logaško je približno na tej višini, Hotedršica se dvigne na ca. 550 m in Rovte na okoli 700 m nadmorske višine. Črni vrh je na ca. 700 m, Col na ca. 610 m. Najvišji v nanoškem masivu je 1313 m visoki Suhi vrh, 1200 m presežejo Pleša, Debeli vrh in Veliki Bukovec. Nad Hrušico kraljuje Streliški vrh s 1264 m, severno pa se košati Javornik s svojimi 1240 m nadmorske višine.

Vipavska dolina je pokrita z njivami in travniki, v njenem obrobju pa so se stisnili vinogradi in sadovnjaki. Strmine Nanosa so poraščene s pušto travo, z ostrim grmičevjem in

pritikavimi listavci. Skromna kamnita tla in močna burja jim ne pušče v višino.

Nanoška planota in pobočja proti Colu so pokrita z opuščeni senošetmi in pašniki. Mednje se zajedajo redke njive. Obrobajo jih borovi in mešani listnati gozdovi slabe rasti in trdega grčavega lesa. Pašniki in senošeti se počasi zaraščajo z grmovjem in borovimi samosevci. Njive na nanoški planoti so skoraj vse opuščene.

Postojnska kotlina se je v nižini zaradi obsežnih agromelioracijskih del spremenila v en sam ogromen kompleks travnikov, pašnikov, deteljšč in koruzišč. Intenzivna živinoreja Kmetijske zadruge Postojna je dala tej pokrajini sedanji videz. Okrog strnjenih vasi je še nekaj obdelanih njiv in pretežno zapuščenih sadovnjakov. Vaške gmajne so posekane in zasajene s smreko, duglazijo in macesnom. Nad njimi se proti vrhovom Nanosa menjajo predeli lepega listnatega gozda, grmičevja in drevja, ki životari v kamnitih strminah.

Gozdovi listavcev na Nanosu prehajajo proti vzhodu, severu in severozahodu v strnjenene gozdove iglavcev, ki so okras in bogastvo Nanosa, Hrušice in Javornika. Ta ogromna celota gozda prehaja nekje na črti Planina, Kalce, Hotedršica, Godovič v travnike, senošeti in manjše predele mešanega gozda.

Svet okrog Logatca, Rovt čez Hotedršico, Novi svet proti Črnemu vrhu, Colu in Podkraju je zelo lep. Menjavajo se obli hribi z globokimi grapami in dolinami. Posamezne kmetije, raztresene po planotah, z obdelanimi njivami in s pokošenimi senošetmi, dajejo temu predelu svojo vrednoto, ki bi jo želeli imeti tudi drugod.

Tam, kjer se svet prevesi proti Vipavski dolini, se zopet pokaže tipičen kras. Robovi so obraščeni z borovcem in mešanimi listavci,

Pogled s Pleše proti Suhemu vrhu, domovanju nanoških gamsov Foto J. Pangerc

vmes pa so ogromne površine zapuščenih, obraščenih ali zasajenih senožeti in pašnikov.

Na tem prostoru se srečujejo interesi omenjenih 12 lovskih družin, 34 krajevnih skupnosti, 5 samoupravnih interesnih skupnosti (SIS) s področja kmetijstva, 3 SIS gozdarstva, 8 organizacij združenega dela (OZD) kmetijstva, 8 OZD gozdarstva in 3 vodnih skupnosti.

Sklenili smo družbeni dogovor, da bomo uskladili interese za gojitev ustreznih vrst divjadi. Ta divjad so: — gams, srna, jelen, medved, divji prašič, divja mačka, zajec in volk; — kotorna, divji petelin, planinski orel, krokar, velika uharica, fazan in raca mlakarica.

Posameznim vrstam divjadi so spremembe okolja, na katere lovci nimamo odločujočega vpliva, ogrozile obstoj, nekatere so pa doživele nesluten razmah. Porušeno ravnotežje v naravi povzroča, da divjad zadeva ob interese gozdarjev ali kmetov ali lovcev. Pri sestavljanju in podpisovanju družbenega dogovora smo uskladili želje, zahteve in možnosti, sprejemljive za vse. Družbeni dogovor zagotavlja ogroženim vrstam

Zaraščanje pašnikov v znožju Nanosa

Foto M. Adamič

divjadi tudi pomoč vseh podpisnikov.

Za **gamsa** so v našem območju dobre življenjske možnosti, moti ga le hrup, ki narašča z večanjem standarda njegovega povzročitelja — človeka.

Na pobudo Lovske zveze Postojna in v tesnem sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije je bilo poleti 1959 izpuščenih 7 gamsov nad vasjo Strane, na vzhodnem nanoškem pobočju pod Rjavo steno, v lovišču Lovske družine Hrenovice.* Število te lepe divjadi je do sedaj naraslo

* Podatki o naselitvi gamsov na Nanosu v letu 1959 in o razmnoževanju te divjadi na Nanosu do lov. leta 1969/70 so v članku F. Bittnerja, Lovec, št. 8 — november 1970. — Ur.

na okoli 180. Gams se je razširil na celotno nanoško območje in se sedaj nahaja tudi tam, kjer zanj ni primerne prostora (v klasičnem pomenu).

Stalež je še vedno v porastu. Potrebno bo temeljito znanje in veliko pozornosti pri gospodarjenju s to divjadjo. Poudariti moramo, da so se člani lovskih družin Hrenovice, Nanos, Vojkovo in Vipava dogovarjali o skupnem gospodarjenju z gamsom že pred ustanovitvijo LGO.

Srnjad je postala najštevilnejša divjad. Nahaja se povsod, od nižin Vipave do vrhov Nanosa, Hrušice in Javornika. Po podatkih sodeč je postal letni odstrel količinsko enak letnemu prirastku; po telesni teži

Odstrel v loviščih lovskih družin Nanoškega LGO v letih 1960 in 1979

Iz statistike LZS

Št.	Lovišče LD	Površina ha	Srnjad		Jelenjad		Gamsi		Divji prašiči		Poljski zajci	
			1960	1979	1960	1979	1960	1979	1960	1979	1960	1979
1.	Bukovje	5 875	35	113	—	3	—	—	—	—	47	12
2.	Col	6 989	45	69	—	6	—	—	—	—	64	8
3.	Črna jama	3 841	32	59	2	5	—	1	—	1	20	14
4.	Hotedršica	4 820	29	79	—	—	—	—	—	1	—	3
5.	Hrenovice	4 937	17	125	—	4	—	9	—	1	18	15
6.	Javornik	8 329	35	123	8	—	—	3	3	3	3	11
7.	Logatec	5 920	63	121	—	9	—	—	—	—	48	16
8.	Nanos	3 813	41	66	—	9	—	2	2	3	36	6
9.	Planina	4 717	46	80	—	4	—	1	—	15	48	1
10.	Rovte	3 780	50	80	—	—	—	2	—	1	61	4
11.	Vipava	3 425	6	41	—	4	—	3	—	—	226	65
12.	Vojkovo	2 801	8	47	—	—	—	1	—	—	177	7
Skupaj		60 247	407	1003	10	44	0	22	5	25	748	162

in moči srnjačjega rogovja ter po številu uplenjenih gumbarjev skle-pamo, da je stalež prevelik. Škoda od srnjadi je znosna. Z gozdarji in kmetovalci smo v družbenem dogo-voru določili merila o povečanju ali zmanjšanju odstrela.

Tudi **jelenjad** krasi gozdove Nanoškega LGO. Nahaja se v vseh lo-viščih območja in je v številčnem porastu; škoda od nje je znosna. Največja zgoščenost te divjadi je na Nanosu. Priliv jelenjadi iz javorniških in snežniških gozdov je preki-njen z avto cesto Ljubljana—Raz-drto.

Medved gospodari po gozdovih Na-nosa in Hrušice že dolgo kot stalen prebivalec. Lovske družine ugotav-ljajo stalež 33 živali. Verjetno so nekaj medvedov šteli v dveh ali več loviščih. V letu 1979 sta bila v Na-noškem LGO uplenjena dva (2) med-veda. Za leto 1980 je odobren odstrel štirih medvedov (vsaki zvezi lov-skih družin po eden); lovske druži-ne so sicer predlagale odstrel (11) enajstih. V katerih loviščih bodo medvede odstrelili, se bodo lovske družine v vsaki izmed 4 ZLD same dogovorile.

Divji prašič dela na poljih precejš-njo škodo. Ščetarinar se seli za hrano iz predela v predel, niti malo ne spoštuje meja lovskih družin. Tu povalja in pomendra pšenico, tam oves, koruza mu zelo tekne, pobira jabolka in hruške ter slive po za-puščenih sadovnjakih. V bukove in hrastove gozdove se seli na žir in želod. Laze in senožeti preorje pri iskanju ličink rjavega hrošča. Lan-ski stalež v Nanoškem LGO je bil ca. 80 divjih prašičev.

Divja mačka ima na območju odlič-ne življenjske možnosti, kar skle-pamo po teži uplenjenih živali.

Poljskega zajca so spremembe oko-lja potisnile ob rob. Opuščanje njiv s pestrimi kulturami, krčenje meja, nastajanje ogromnih travnikov, zgod-nja košnja za silažo, povečano šte-vilo avtomobilov na cestah in ne-nazadnje razni kemični pripravki so prehuda preizkušnja za dolgouhca. Na srečo so predeli, kamor še ni seglo intenzivno kmetovanje (strmi obrobni predeli). Tu so za zajca še primerne življenjske možnosti; od tu prihaja v ravnino, kjer je plen kosilnic, avtomobilov in pušk.

Z **volkom** se pri nas srečujemo red-ko. Pred desetletjem, ko avtomo-bilska cesta še ni zapirala narav-

nega prehoda divjadi iz snežniško-javorniških gozdov, so bili obiski te zveri pogostejši. Volk je sedaj na tem območju zaščiteno.

Kotorna je iz nekdaj zelo bogatih lovišč te divjadi skoraj izginila. Vzrok za njeno izginitev pripisuje-mo opuščanju paše na vaških gmaj-nah in zaraščanju le-teh.

Velikega petelina je vedno manj, za-to pa celó v zadnjih kotičkih gozdov več hrupa gozdarske mehanizacije, miniranja gozdnih vlak, ropota mo-toriziranih izletnikov in prešernosti planincev.

Planinski orel je skoraj stalna ptica jugovzhodnih strmin in sten Nano-sa.

Krokarjev je malo.

Stalež **fazana** upada. Število uple-njenih fazanov niha in je sorazmer-no lovskogojitvenim prizadevanjem lovskih družin.

Velika uharica je maloštevilna.

Raca mlakarica je v prejšnjih letih skoraj izginila z naših voda. Zadnja leta so pa vode Unca in Vipave zo-pet domovanje teh lepih ptic. To je zlasti zasluga lovca-gojitelja, nje-gove skrbi in njegovega dela. Skrb vseh podpisnikov, posebno pa nas lovcev, je, da določila družbe-nega dogovora ne bodo ostala samo na papirju. Seveda moramo spošto-vati in upoštevati tudi interese dru-gih. Toda skrbimo, da bo vsak svoje obveznosti izvrševal! Le tako bo družbeni dogovor zaživel tudi v do-bro naše divjadi.

Predavanje in razprava o muflonu

Boris Leskovic

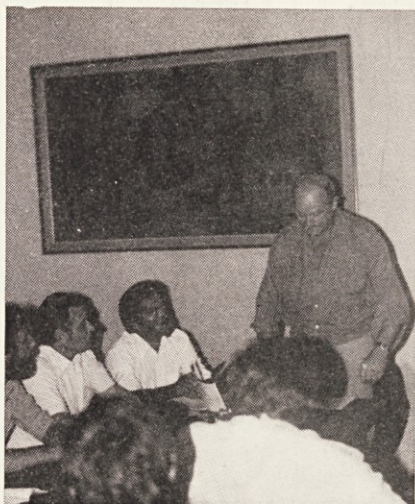
V sejni sobi Lovske zveze Slove-nije v Ljubljani je bilo 4. 8. 1980 predavanje o muflonih, združeno z razpravo, ki ju je organiziral stro-kovni sekretariat LZS.

Predaval je dipl. ing. dr. Josef Loch-man, samostojni znanstveni so-delavec Raziskovalnega inštituta za gozdno gospodarstvo in lovstvo v Zbraslavu pri Pragi. Dr. Josef Loch-

man je tudi strokovnjak CIC in avtor številnih strokovnih lovskih knjig. Najbolj znane so: »Muflon«, »Lovske trofeje«, »Ugotavljanje starosti pri divjadi«, »Naše obore«, »Lovstvo v slikah — biologija in zoologija«. Stalno sodeluje pri oce-njevanju trofej na Češkoslovaškem in na mednarodnih lovskih razsta-vah. Je predsednik češke komisije za ocenjevanje trofej in eden izmed najboljših poznavalcev muf-lona v Evropi, stalen sodelavec In-štituta za gozdno in lesno gospo-darstvo v Ljubljani in Gozdarskega inštituta v Srbiji. Sodeluje pri vseh znanstvenih raziskavah in posveto-vanjih v zvezi z lovstvom v Slove-niji, Karadjordjevem in v Belju.

Predavanja in razprave so se ude-ležili predstavniki: Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani, Soškega gozdnega gospo-darstva, zvez lovskih družin Celje, Maribor, Nova Gorica, Ljubljana, SIS za gozdarstvo iz Slovenj Gradca, zavoda Kozorog-Kamnik, zavoda Triglav-Bled, goj. lovišča Medved-Kočevje ter lovskih družin Trnovski gozd, Ljubinj, Polhov Gradec, Šmar-na gora, Vodice, Podgorje pri Slo-venj Gradcu in Stahovica.

Josef Lochman, češki lovski strokov-njak, predava o muflonih

Češki strokovnjak je v svojem predavanju slovenskim lovcom z besedo in sliko predstavil predvsem dognanja pri gojitvi muflona na Češkoslovaškem. Dotaknil se je naseljevanja, pravilne gojitve, strokovno osnovanih posegov v populacijo z odstrelom in vrednotenja muflonjih rogov kot trofeje. Pred njegovim predavanjem je delavec strokovnega sekretariata LZS Blaž Krže na kratko spregovoril o naseljevanju muflona v Sloveniji in o sedanjem stanju te divjadi v naših loviščih.

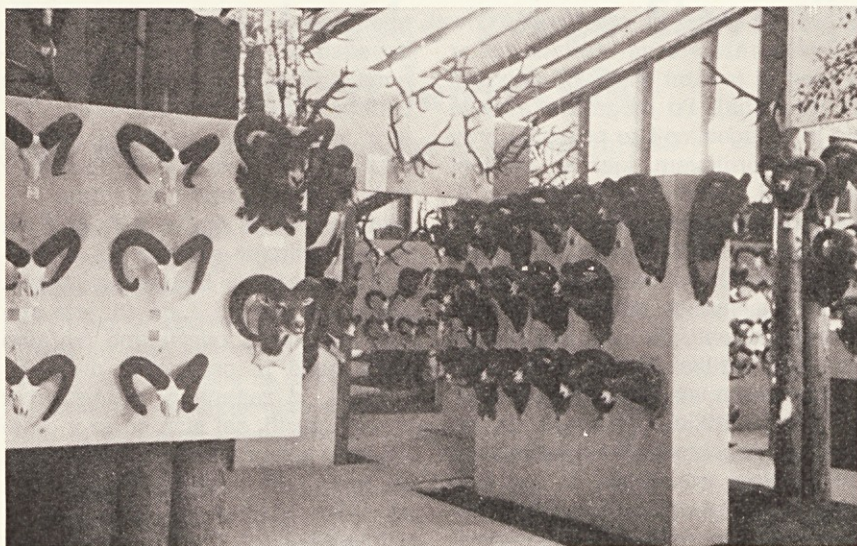
Po predavanju dr. Josefa Lochmana se je razvila zanimiva razprava.

Zakaj sestanek o muflonu

Muflon je v naši državi (predvsem v Sloveniji) nova vrsta divjadi, pri nas brez prvobitnega (avtohtonega) porekla. Muflon je tuja, k nam vnesena parkljasta divjad, a kljub temu z večjim gospodarskim pomenom, in po izjavi dr. J. Lochmana, s še boljšo prihodnostjo. Slovenski lovci pa o tej divjadi še vse premalo vemo. To ni čudno, saj je od prve strokovne naselitve v Sloveniji preteklo dobro desetletje. V vseh loviščih lovskih družin in gojitvenih loviščih Slovenije je sedaj okoli 2200 muflonov. Odstrel v letu 1979 je bil 281. Precejšnje število muflonov živi tudi v loviščih drugih jugoslovanskih republik. Mufloni iz naše države so po vrednoti trofej na visoki ravni, kar se je že izkazalo na več republiških, državnih in mednarodnih lovskih razstavah. Predavatelj je še posebno pohvalil trofeje iz Karadjordjevega.

Številčnost muflonov v Sloveniji je v zadnjih letih toliko narasla, da se ponekod pojavljajo že občutne škode. Prisotni so ugotovili, da je sedanje gospodarjenje z muflonom v Sloveniji nezadovoljivo. Predvsem se zanemarljiva pomembna vloga strokovno utemeljenega gojitvenega odstrela. Izvajanje le-tega je marsikje prepuščeno nestrokovni politiki posamezne LD, ki na račun podprečne kakovosti muflonov povečuje število živali ter se ne drži gojitvenih smernic.

Slovenski lovci smo prvo strokovno literaturo o muflonu v slovenskem jeziku dobili leta 1976, ko je Lovska zveza Slovenije izdala prevod oz. priredbo Blaža Kržeta »Ocenjevanje muflonov in divjih prašičev v naravi«. V prvem delu, ki obravnava

Oddelek z mufloni na razstavi v Nitri, ČSSR. Posebej o tej razstavi je članek na strani 296. Foto V. Varičak

muflona, so prvi napotki za ocenjevanje kakovosti in napotki o gojitvenem odstrelu. V začetku leta 1980 pa je bil podpisan **Samoupravni sporazum o enotnih gojitvenih smernicah v SR Sloveniji za obdobje od 1980 do 1985**, ki poleg druge divjadi obravnavajo tudi muflona. Vse lovške organizacije so dolžne ta sporazum izvajati in tudi z muflonom gospodariti enotno. Smernice (knjižico) je prejel sleherni slovenski lovec.

Predavatelj je govoril tudi o zahtevah te divjadi, primernosti terena zanj, predvsem pa je predstavil

gojitvene ukrepe, ki so se na Češkem izkazali pravilni in napredni. Vsekakor je bil zanimiv tisti del razprave, ko je mednarodni strokovnjak odgovarjal na vprašanja prisotnih. Celotni sestanek je s tem dobil jedro. O njem in o vsem z njim v zvezi slovenske lovce obveščamo v skrajšani obliki.

Povzetek razprave

Najustreznejša nadmorska višina za muflona je v Sloveniji od 500 do 700 m. Dr. Josef Lochman je poudaril, da so v Jugoslaviji, tudi v

Ocenitev pomladanske številčnosti in odstrel muflonov v SRS Iz statistike LZS

Leto	Številčnost			Odstrel		
	LD	OZD	skupaj	LD	OZD	skupaj
1967	78	n. p.	n. p.	0	n. p.	n. p.
1968	153	n. p.	n. p.	1	n. p.	n. p.
1969	226	n. p.	n. p.	2	n. p.	n. p.
1970	245	247	492	4	6	10
1971	370	251	621	6	13	19
1972	553	303	856	17	15	32
1973	839	312	1151	23	19	42
1974	1069	317	1386	58	37	95
1975	1352	349	1701	87	51	138
1976	1747	349	2096	167	65	232
1977	1645	301	1946	221	81	302
1978	1464	452	1916	232	70	302
1979	1694	499	2193	232	49	281
1980	1760	388	2148			

Sloveniji, ponekod celo boljše življenjske razmere za muflona kakor v njegovi prvotni domovini (Korzika in Sardinija). Po njegovem mnenju se je v Jugoslaviji to pokazalo prav v Karadjordjevem, kjer so mufloni naseljeni kratek čas, vendar so živali razvile vrhunske trofeje. Pri muflonu je izredno poudarjena življenjska sila, ki se odraža v velikem naravnem prirastku in v hitrem razvoju kolonij. Je zelo prilagodljiva vrsta velike divjadi in izredno hitro reagira na življenjski prostor (s prilagoditvijo). Že v 10 do 20 letih se popolnoma prilagodi novim življenjskim razmeram.

Čeprav je muflon sredozemska (mediteranska) divjad, se prilagodi tudi zelo nizkim temperaturam in snegu. To se je pokazalo tudi pri nas, ko so se živali preselile iz krajev, kjer so bile naseljene, v druge zanje ustrenejše predele, kjer pa je podnebje dosti ostrejšje.

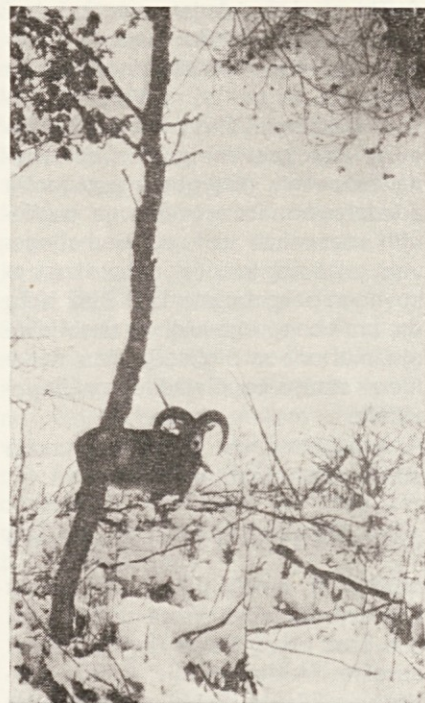
Če hočemo imeti krepke in trofejno močne živali, bomo to dosegli le z ostrimi kriteriji pri izbirnem oz. gojitvenem odstrelu. S strokovnim odstreljevanjem lovci lahko kar 40 do 50% izboljšamo oz. izoblikujemo kakovostne muflonje populacije. Gojitveni odstrel mora biti najostrejši pri živalih obeh spolov v 1. in 2. letu starosti. Vsako leto je potrebno odstreliti 50 % jagnjet

obeh spolov. Le na ta način je, po besedah dr. Josefa Lochmana, mogoče pričakovati zdrave, krepke in trofejno kakovostne muflone. V 3. letu starosti naj gojitveni odstrel popravi le napake, ki jih ni zajel v 1. in 2. letu starosti muflonov.

Muflonov obeh spolov v 4., 5., 6. in 7. letu starosti načelno ne odstreljujemo, razen v izjemnih primerih. Muflon je zrel od 7. do 10. leta starosti, ko lahko odstrelimo trofejno zrele ovne in prestarele ovce. Ta podatek je zanimiv v primerjavi z našimi merili, saj smo se že v omenjenem samoupravnem sporazumu oz. gojitvenih smernicah dogovorili za ciljno starost muflona-ovna izpolnjenih 6 let (sedmo življenjsko leto), ker je kasneje prirastek na moči trofeje nepomemben.

Merilo za odstrel muflonke (ovce) naj bo vedno njeno jagnje, ki ga vodi! Če je jagnje slabotno, je potrebno odstreliti jagnje in muflonko. Ker je pravilno, da ovca vodi le po enega mladiča, odstrelimo vse ovce, ki vodijo po dva mladiča. Po trditvi češkega strokovnjaka dvojje jagnjet pri eni ovci ni dober znak, nasprotno je pa to pri srni normalno in celo zaželeno. Muflonka naj torej vodi eno, vendar dobro razvito jagnje!

Odstreliti je treba vsa jagnjeta samce, ki do konca decembra prve-

Muflon se je prilagodil celo snegu
Foto J. Černač

ga leta starosti ne razvijejo rogov do dolžine 20 cm, in tiste, katerih čelni kot rogov je manjši od 90°. Prav tako je potrebno odstreliti vse ovne v 1. letu starosti, če so telesno slabotni ali so razvili pretanke rogove.

Predavatelj je na posamezna vprašanja odgovoril tudi o rogatih ovcah, o križanju (hibridizaciji) itd.

Če se pojavijo v populaciji ovce z rogovi, je to normalen pojav in ne napaka oz. osnova za gojitveni odstrel. Če je taka ovca tudi telesno krepka, naj ostane v tropu. V matični domovini muflona so rogate ovce na Sardiniji, medtem ko jih na Korziki ni. Zato ni razloga, da bi jih odstreljevali. Rožički pri muflonkah prav tako niso starostni pojav! Znak križanja pri muflonih so svetli rogovi (polži) in svetli parklji. Križanje z domačo ovco nakazujejo tudi rogovi z neenakomernimi rumenimi lisami ali s progami in z očitno ozkim, hitro zavitim lokom. Gojitveni odstrel takih živali je utemeljen.

Nikakor pa ne smemo odstreljevati muflone brez sedla ali brez grive, saj je to individualna lastnost živali in je zato ne moremo šteti za napako ali znak križanja z domačo ovco! Odstreliti pa je potrebno vse muflone z volnato dlako — runom,

Najmočnejši rogovi muflonov iz slovenskih lovišč

Iz statistike LZS

Št.	Lovišče	Lovsko-gojitveno območje	Leto uplenitve	Uplenitelj	Število točk	Medalja
1.	Most na Soči	Soško	1977	Franc Saražin	219,65	1.
2.	Medved	Kočevsko	1976	Hans Thiess	216,95	1.
3.	Most na Soči	Soško	1974	Jože Pavšič	215,20	1.
4.	Most na Soči	Soško	1978	Humbert Magajna	213,30	1.
5.	Udenboršt	Karavanško	1975	Alojz Mali	212,95	1.
6.	Most na Soči	Soško	1975	Leopold Vitek	212,05	1.
7.	Medved	Kočevsko	1975	R. Thalhammer	210,85	1.
8.	Most na Soči	Soško	1975	Janko Muznik	210,55	1.
9.	Medved	Kočevsko	1973	Vittorio Duina	209,10	1.
10.	Ljubinj	Triglavsko	1978	Ivan Jarc	208,75	1.
11.	Most na Soči	Soško	1976	Rafael Bavdaž	208,25	1.
12.	Most na Soči	Soško	1977	Humbert Magajna	208,10	1.
13.	Tržič	Karavanško	1974	Franc Kališnik	207,90	1.
14.	Triglav	Triglavsko	1978	Weinfried Hagen	207,60	1.
15.	Medved	Kočevsko	1976	Karl Flick	206,70	1.
16.	Triglav	Triglavsko	1974	Karl Hieckmann	206,30	1.
17.	Triglav	Triglavsko	1979	Martin Defrein	205,75	1.
18.	Most na Soči	Soško	1975	Ivan Medved	205,55	1.
19.	Most na Soči	Soško	1975	Battista Finazzi	205,25	1.
20.	Udenboršt	Karavanško	1977	Janko Tišler	205,05	1.

ker je to gotovo posledica križanja z domačo ovco.

Pri muflonih se večkrat opazi tudi temna barva dlake ali tako imenovani melanizem. Prav taki mufloni navadno nimajo sedla, vendar so gojitveno sprejemljivi, če tudi v drugem ustrezajo in so telesno krepki. Več pozornosti je treba nameniti simetriji rogov (polžev). Asimetrijo rogov je potrebno držati na minimumu! Zavedati pa se moramo, da popolnoma simetričnih (somer-nih) rogov v naravi ni!

Razumljivo je, da se pojavljajo v zadnjih letih škode od muflonov. To je neizbežen »bič« za vse tiste, ki niso upoštevali »gojitvenih smer-nic« in so pustili trope, da so se preveč razmnožili. Pomanjkanje naravne hrane v naravi jih sili k objedanju. Na vprašanje, kako preprečiti škode od muflonov, je dr. Lochman enostavno odgovoril: »Edina možnost je, zmanjšati številčnost živali v tropih in s tem koncentracijo; vendar po merilih, o katerih smo govorili! Ko bodo koncentracije muflonov razbite in s tem zmanjšana številčnost v tropih, tudi škod ne bo več!«

Muflon je divjad z zanimivim socialnim življenjem in z izrazitimi vedenjskimi značilnostmi. Zelo zanimivi so medsebojni odnosi v vrsti (v tropu), kakor tudi odnosi do divjadi drugih vrst v okolju, kjer živi. Na Češkem so opazili, da se srnjad muflonom prilagodi, vendar spremeni življenjske navade. Iz lastnih izkušenj na Slovenskem vemo tudi, da se življenjski prostor muflona ne sme pokrivati z življenjskim prostorom risa ali volka, saj je muflon za obe zveri lahek plen. Muflonov naravni nagon namreč ni ustrezno razvit za obrambo pred omenjenima plenilcema. Nasprotno pa se muflon dobro brani pred orlom, ki skuša ugrabiti jagnje. Do podobnih spoznanj so prišli tudi v Romuniji. Kljub temu, da se življenjska prostora muflona in gamsa v Sloveniji le dotikata ali ponekod le delno prekrivata, se opaža, da se gams muflonu le izjemoma prilagodi. Vsekakor mora imeti v takem primeru prednost gams, ker je naša prvo-bitna divjad.

Med parkljarji muflon najpogosteje obiskuje zimska krmišča, zato je potrebno to divjad pozimi izdatno krmiti.

Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v streljanju za leto 1980

Janez Saksida, predsednik komisije za strelstvo pri LZS

ZLD Gorica je bila 4., 5. in 6. julija letos gostitelj najboljših slovenskih lovcev-strelcev.

Z veliko prizadevnostjo in mnogo truda so goriški lovci zgradili novo olimpijsko strelišče za streljanje na umetne oz. glinaste golobe. Strelišče je zgrajeno v sklopu vseh drugih strelšč v Novi Gorici in je tako za Goriško kakor za Slovenijo pomemben objekt. Opremljeno je s pnevmatskimi metalnimi stroji in je sedaj najmodernejša pri nas. Preditelju velja, tako za zgraditev strelišča kakor za organizacijo našega največjega tekmovanja, vse priznanje in pohvala.

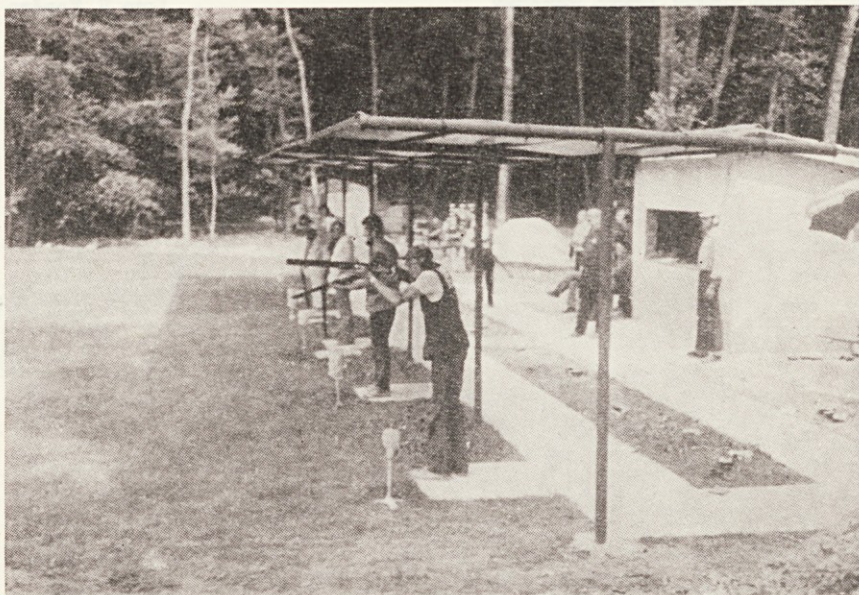
Tekmovanja so se tudi letos udeležili predstavniki vseh zvez lovskih družin v Sloveniji in ekipa lovske organizacije združenega dela. Vodstvo tekmovanja je upoštevalo vse prijave, tako je v vseh disciplinah nastopilo več kakor 130 tekmovalcev. V streljanju na umetne oz. glinaste golobe je nastopilo 25 štiričlanskih ekip in 18 posameznikov. Prav toliko jih je tekmovalo tudi v lovski kombinaciji. Samo ekipi ZLD Idrija in ZLD Kočevje sta nastopili le v disciplini tarča-srnjak.

V posebni tekmi prvenstva so nastopili tudi lovci strelci, ki so si na lanskem prvenstvu priborili mesto v A kategoriji in sicer na 100 golobov. Ker mnogi niso seznanjeni, kaj pomeni A kategorija, naj pojasnim. Na vsakoletnem prvenstvu LZS se vsi tekmovalci, ki dosežejo 80 % zadetkov in več, uvrstijo v tako imenovano A kategorijo. Iz te potem komisija za strelstvo izbere reprezentanco, ki zastopa LZS na med-republiških in mednarodnih tekmovanjih. Ti tekmovalci ne dobivajo nikakršne stimulacije — naboje, finančna sredstva in podobno. Z uvrstitvijo v A kategorijo si zagotove samo nastop na prvenstvu v naslednjem letu. Letos si je s svojim uspešnim nastopom priborilo vstop v A kategorijo kar 54 strelcev (lani 35). To so strelci, ki največ vlagajo v svoje priprave. Letos je tudi novoustanovljena liga tista, ki pogojuje boljše rezultate večjega števila nastopajočih.

V vseh disciplinah so letos nastopajoči streljali po samoupravnem sporazumu. Komisija za strelstvo pri LZS je sprejela v svoj program za leto 1980 tudi spremembo samoupravnega sporazuma v disciplini

Na olimpijskem strelišču v Panovcu pri Novi Gorici

Foto J. Šinigoj

tarča-srnjak. Pogoj za dosego zlatnega strelskega znaka LZS v tej disciplini se je zvišal od 80 na 85 krogov. Ustrezno bo potrebno spremeniti tudi zlati znak. Predlagano je bilo tudi, da bi imel vsak tekmovalec pravico do treh poizkusnih strelcev. Komisija bo prek organov LZS izvedla postopek za predlagano spremembo samoupravnega sporazuma.

V času prvenstva je tudi 18 kandidatov iz raznih ZLD opravljalo izpit za strelskega sodnika. Izpitna komisija, ki je bila hkrati tudi vodstvo tekmovanja, v sestavi J. Šekoranja st., J. Dolničar, K. Gregar in A. Kovačič, je ugodno ocenila njihovo delo in znanje. Ob koncu tekmovanja so vsi novi strelski sodniki prejeli izkaznice in sodniške znake LZS.

Uspehi so letos zelo dobri v vseh disciplinah. Iz leta v leto se izboljšujejo, zlasti v disciplini tarča-srnjak. Najboljše ekipe dosegajo po prečje skoraj 90 krogov. V tej disciplini je bila letos najuspešnejša ekipa Gorenjske v sestavi Janez Markelj (LD Kovor), Igor Pičulin (LD Jošt), Danilo Fabjan (LD Jošt), Tone Markič (LD Udin boršt) — z rezultatom 357 krogov. Član ekipe Igor Pičulin pa je z doseženimi 91 krogi tudi prvak LZS v tej disciplini.

V ekipni konkurenci na glinaste golobe in v lovski kombinaciji je zmagala ekipa Ljubljane I. v sestavi Jože Zadnikar, Bogdan Jež, Franc Končan, Peter Dimic.

Največji uspeh na letošnjem prvenstvu je dosegel Janez Šekoranja. Zmagal je v streljanju na umetne oz. glinaste golobe — 49 golobov, v A kategoriji — 97 golobov, v lovski kombinaciji — 184 točk. Janez Šekoranja je že veliko let eden naših najuspešnejših strelcev, vendar prav na vrhu do prvenstva v Novi Gorici ni bil še nikoli. Prisrčnim čestitkam, ki jih je prejel od sotekmovalcev, se pridružujemo vsi, ki ga poznamo kot dobrega tovariša in poštenega tekmovalca.

Po tekmovanju se je predsednik komisije za strelstvo pri LZS zbranim nastopajočim v imenu LZS zahvalil za udeležbo in dosežene uspehe, posebej pa članom ZLD Gorica za gostoljubje in res dobro izvedbo prvenstva.

Vodstvo tekmovanja je zaključilo prvenstvo za leto 1980 s podelitvijo priznanj ekipam in posameznikom.

Uspehi:

Tarča-srnjak

Posamezniki — od 100 možnih krogov

1. Igor Pičulin 91
2. Peter Dimic 91
3. Polde Travnar 91
4. Tine Željko 91
5. Branko Komjanc 91
6. Janez Markelj 90
7. Niko Mejaš 90
8. Mirko Horvat 90
9. Marjan Istenič 90
10. Janko Troha 89

Ekipe — od 400 možnih krogov

1. ZLD Gorenjske I. 357
2. ZLD Ljubljana I. 349
3. ZLD Posavje I. 344

4. ZLD Bela krajina 339
5. ZLD Celje I. 338
6. ZLD Ljubljana II. 326
7. ZLD Gor. Radgona 320
8. ZLD Idrija 319
9. ZLD Notranjske 318
10. ZLD Prekmurje I. 316

Glinasti (umetni) golobi

Posamezniki — od 50 možnih

1. Janez Šekoranja 49
2. Anton Zupan 48
3. Marijan Sotlar 47
4. Karel Pojbič 47
5. Aleksander Gergar 46
6. Anton Hlupič 46
7. Matjaž Šturm 46
8. Franc Končan 46
9. Jože Zadnikar 46
10. Damijan Hvala 46

Ekipe — od 400 golobov

1. ZLD Ljubljana I. 360
2. ZLD Celje I. 356
3. ZLD Ptuj 348
4. ZLD N. Gorica I. 344
5. ZLD Postojna 342
6. ZLD Ljubljana II. 342
7. ZLD Celje II. 332
8. ZLD Prekmurje I. 328
9. ZLD Zasavje I. 326
10. ZLD Ljutomer 322

Lovska kombinacija

Posamezniki — od 200 možnih točk

1. Janez Šekoranja 184
2. Anton Zupan 183
3. Peter Dimic 181
4. Polde Travnar 179
5. Franc Končan 187
6. Jože Zadnikar 177
7. Jože Paternoster 176
8. Mirko Horvat 174
9. Marijan Sotlar 173
10. Bogdan Jež 173

Ekipe — od 800 možnih točk

1. ZLD Ljubljana I. 709
2. ZLD Celje I. 694
3. ZLD Ljubljana II. 664
4. ZLD Posavje I. 660
5. ZLD Gorenjska I. 647
6. ZLD Prekmurje I. 644
7. ZLD Zasavje 640
8. ZLD Gor. Radgona 628
9. ZLD Gorica I. 623
10. ZLD Posavje II. 618
11. ZLD Novo mesto 617
12. ZLD Postojna 614
13. ZLD Koper 608
14. OZD lovstvo 606
15. ZLD Notranjske 600

A kategorija — golobi 100

1. Janez Šekoranja 97
2. Marijan Sotlar 95
3. Anton Zupan 95
4. Matjaž Šturm 94
5. Jože Zadnikar 92
6. Rudi Rakuša 91
7. Bogdan Jež 89
8. Anton Marinčič 89
9. Janko Rožmarin 88
10. Franc Končan 88

Uspešni strelci v Novi Gorici: (z leve) Jože Zadnikar, Marijan Sotlar, Janez Šekoranja, Jože Šinigoj, Franjo Rebernik

Foto F. Končan

Lovsko gospodarstvo na Madžarskem

Dr. Mátrai Gábor, MEM Glavni oddelek za lov in ribištvo — prevedel Ludvik Marič

Uvod

Naši lovski uspehi temeljijo na tradiciji naše stare lovske kulture. V naši domovini se je prvi, svoji dobi ustrezen lovski zakon rodil leta 1872. Začetek vzpona našega lovstva pade v ta čas. Prvo razstavo rogovja večjega obsega so priredili leta 1871 v Budimpešti. Tedaj se je začelo — posledica vedno bolj v ospredje stopajočega kulta trofeja — kakovostno gospodariti z veliko divjadjo. Madžarske trofeje na mednarodnih lovskih razstavah (Dunaj 1910, Berlin 1937 itd.), so dokazovale, da divjad na Madžarskem živi v odličnem naravnem okolju.

Leta 1945 je bila pravica do lova ločena od posesti nepremičnin in je prešla v roke države. Odprla se je možnost razvoju lovskega gospodarstva na novih, socialističnih temeljih. Z normalizacijo življenja po drugi svetovni vojni je bil glavni cilj: čuvati preostali stalež divjadi! Za dobo, ki se je začela v letih 1958—60, pa je bilo značilno intenzivno količinsko povečanje staleža male divjadi in tudi napredek v kakovosti velike divjadi, seveda ob biotehničnih pripomočkih in z veliko podporo celotne družbe. Prikaz prizadevanj, uspehov in mednarodno priznanje naše lovske kulture je bila svetovna lovska razstava v Budimpešti leta 1971. Upoštevanje tega označuje tudi dejstvo, da je Mednarodni svet za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) leta 1972 za svojega predsednika izvolil predsednika Deželne zveze madžarskih lovcev.

Značilni podatki o lovskem gospodarstvu

Razmere kake države oz. površine najnazorneje lahko prikažemo s številkami, zato v tabelah posredujemo značilne podatke.

Površina

Na celotni površini Madžarske pripada lovna pravica državi, ki jo daje v zakup lovskim društvom oziroma

Pomladanski stalež divjadi

Tabela I

Vrsta divjadi	Številčnost v letu 1980	Od tega na površini lovskih društev v %	Predvidena številčnost v letu 1990
Jelen	37 000	55	40 000
Damjek	5 700	14	10 000
Srna	184 000	83	240 000
Muflon	5 200	30	10 000
Divji prašič	20 400	53	20 000
Poljski zajec	706 000	84	800 000
Fazan	1 838 000	90	2 600 000
Jerebica	174 000	92	250 000

prepusti pravice državnim organom, ki oblikujejo teritorialna podjetja. Lovna površina v državi 8 900 000 ha je razdeljena na sektorje takole:

Gozdna in lesnopredelovalna gospodarstva	6,5 %
Gozdna in lovska gospodarstva	2,9 %
Državna gospodarstva	6,6 %
Druga gospodarstva	2,0 %
Lovska društva	82,0 %
Skupaj	100,0 %

Stalež in odstrel divjadi

V tabeli I posredujemo podatke o ocenitvi staleža v letu 1980, izkazu-

joč tudi delež lovskih društev, ki gospodarijo na največji površini. V tabeli II približno na enak način predstavljamo odstrel divjadi.

Gospodarjenje z veliko divjadjo izkazuje podatki deželne komisije za ocenjevanje trofeja za leto 1979 — v tabeli III.

Odlične naravne življenjske možnosti in raven lovskega gospodarstva kažejo tudi, da so bile svetovne rekordne trofeje uplenjene v naši

Odstrel divjadi v letu 1979 Tabela II

Vrsta divjadi	Količina	Od tega v loviščih lovskih društev v %
Jelenjad	22 700	47
Damjeki	2 200	2
Srnjad	72 200	83
Mufloni	1 100	16
Divji prašiči	20 700	60
Poljski zajci	35 800	95
Fazani	863 400	85
Divje race	167 000	67
Divje gosi	5 400	80
Grlice	94 000	93

Za izvoz in za naseljevanje doma so na Madžarskem v letu 1979 odlovili 650 damjekov, 350 srnjadi, 140 muflonov, 115 000 poljskih zajcev in vzredili za izpustitev 680 000 fazanov ter 20 000 poljskih jerebic.

Madžarska ima bogata jelenja lovišča in jelene z močnim rogovjem. O tem priča podatek, da je v letu 1979 od 4428 predloženih rogovij prišlo v poštev za eno izmed medalj kar 1809 rogovij oziroma 40,9 %.

Foto L. Studinka

državi: jelenovo rogovje — 252,98 točke (Lenti 1972); damjekovo rogovje — 220,31 točke (Gyulaj 1972); srnjakovo rogovje — 228,68 točke (Martonvásar 1965).

Načela našega lovskega gospodarstva

Cilj našega lovskega gospodarstva je nadaljnje povečanje staleža divjadi, skladno s programom čuvarstva naravnega okolja in s cilji poljskega in gozdnega gospodarstva, kar naj zadovolji šport in turizem, razvija varstvo narave in hkrati pri naša tudi gospodarsko korist. Navedenih treh nalog naenkrat ni moč

uresničiti v vseh loviščih. Za posamezne površine so izdelani perspektivni plani, ki določajo posamezna razmerja in prvenstvene funkcije. Na splošno je v ospredju lovskih društev: zadovoljiti športne zahteve, na državnih lovnihi površinah pa — gospodarnost. Osnova gospodarjenja so 5 in 10-letni plani podjetij. Osnovno načelo planiranja je: prednost gojitvi divjadi tistih vrst, ki v kar največji količini izkoriščajo obstoječe zaloge hrane stanišča, ne načnejo in ne kvarijo biološkega sožitja in obenem ustvarjajo najkakovostnejši stalež. Letni gospodarski načrti so izdelani skladno s perspektivnimi načrti.

Upravno usmerjanje

Lovstvo usmerja ministrstvo za kmetijstvo in prehrano, v okviru tega pa glavni oddelek za lovstvo in ribištvo. Prvostopenjska pravica upravljanja pripada županijskim strokovno-upravnim organom, drugostopenjska pa ministrstvu. Ministrstvo nadzoruje Deželno zvezo madžarskih lovcev, županijski strokovni upravni organ pa lovska društva. Ministrstvo strokovno usmerja ocenjevanje trofej in biološke raziskave o divjadi.

Pri dolgoročnem gospodarskem planiranju z divjadjo sodeluje služba za urejanje gozdov, gozdna nadzorstva pa nadzorujejo gospodarjenje z divjadjo pri gozdnih gospodarstvih.

Deželne in županijske komisije za ocenjevanje trofej ocenijo vse uplenjene trofeje, vodijo evidenco o točkovanju, trofeje za zlato medaljo fotografirajo. Organizirajo razstave trofej in pomagajo s strokovnimi nasveti pri gojitvenem odstrelu. Ob nestrokovnem odstrelu predlagajo ukrepe za izboljšanje stanja.

Madžarsko trgovsko in zadružno podjetje za trgovanje z divjadjo

Lovske trofeje na Madžarskem v letu 1979

Tabela III

Vrsta trofeje	Število predloženih trofej	Vrsta medalje				z medaljo v %
		zlata	srebrna	bronasta	medalje skupaj	
Jelenje rogovje	4428	229	633	947	1809	40,9
Damječe rogovje	701	74	45	99	218	32,0
Srnjače rogovje	8736	100	249	373	722	8,3
Muflonji rogovji	462	20	26	66	112	24,0

(MAVAD) se ukvarja z vnovčevanjem žive in mrtve divjadi v inozemstvu in z inozemskim lovskim turizmom.

Varstvo narave

Varstvu narave služi zlasti popolna ali delna prepoved lova na divjad posameznih vrst in določitev zaščitnih površin. So take vrste divjadi, ki so popolnoma zaščitene, kakor na primer: sokoli, sove, velika droplja, vidra. Te je prepovedano loviti vse leto. Divjad drugih vrst (kragulj, skobec, črna liska, jazbec, divja mačka) je dovoljeno loviti samo izjemoma in na določenih območjih. Na zaščitnih površinah — biosferni rezervati, predeli zaščitene narave, narodni parki — se lov lahko izvaja samo v zelo ozkih okvirih in le v interesu varstva narave.

Pri usmerjanju varstva narave ministrstvo za kmetijstvo in prehrano ter deželni urad za varstvo okolja in narave ukrepata sporazumno.

Narodni parki se ustanavljajo z namenom, da se ohranita ves rastlinski in živalski svet pokrajine. Temu namenu služita narodna parka v Hortobágyu in Kiskunságu.

Varstvo velike divjadi je poverjeno tudi okrožjem za čuvanje divjadi. Za ohranitev dedne (genetske) vrednosti jelena in večanje njegove kakovosti služi lovski teren gozdnih gospodarstev Gemenc in Zala, za ohranitev svetovno znanega staleža damjeka pa gozd v Gyulaju. V okrožju Dévaváya se ustanavlja rezervat za ohranitev velikih dropelj. Za varstvo vodne divjadi in njenega življenjskega prostora so poleg Narodnega parka Hortobágy določeni še Kardoskut, Fehértó, Sasér Pusztaszerdinyés, Kisbalaton, Ó-Dráva. Manjše površine dragocenega rastlinskega in živalskega sveta so zaščitene v Bátorligetu, Baláta-Tó, Badacsonu, Tihanyu. Tam je lov možen le z določenimi omejitvami.

Raziskave — izobraževanje

Sodobni in razvijajoči se poljski in gozdni pridelovalni načini ter tehnologija spreminjajo življenjski prostor divjadi. Stalno spreminjanje pa postavlja gospodarjenje z divjadjo pred vedno nove probleme. Nanje daje odgovore organizirano raziskovanje v okviru 5-letnega delovnega

načrta »Kompleksno stimuliranje razvoja gospodarjenja z divjadjo«. Delo usklajuje Raziskovalna postaja za biologijo divjadi univerze za agrarno znanost v Gödöllőju. Raziskave se odvijajo še na gozdno-inženirski in lesnoobrtni univerzi v Sopronu. V Fácánkertu na postaji za tehnologijo varstva divjadi pa opravljajo tovrstne poizkuse.

Postavljeni cilji razvoja gospodarjenja z divjadjo zahtevajo nenehno izpopolnjevanje strokovnega znanja. Gospodarjenje z divjadjo poučujejo na višji stopnji gozdnoinženirske in lesnoobrtnice univerze v Sopronu. V učnih načrtih štirih agrarnoznanstvenih univerz je lovstvo fakultativni učni predmet. Za izobraževanje lovskih tehnikov je določena srednja gozdarska strokovna šola v Sopronu. Delavci stroke se izobražujejo v zavodih za usposabljanje v Csongrádu in Szombathely-Oladu. Navedeni zavodi občasno prirejajo tudi tečaje za nadaljnje izobraževanje na različnih ravneh.

Lovska društva

Na Madžarskem je bilo 1. januarja 1980 750 lovskih društev, ki delujejo kot krajevna društva in so pravne osebe. Društvo vodi na pet let izvoljen izvršni odbor štirih članov. Člani lovskega društva opravljajo družbeno koristno delo. Poprečna velikost lovišč lovskih društev je 10 300 ha. Dne 1. januarja 1980 je bilo na Madžarskem 50 lovskih dru-

štev brez lovišča in lovijo v raznih loviščih kot gostje proti odškodnini. 700 društev, ki razpolaga z lovišči, gospodari skupno na 7 200 000 ha površine, kar je 82 % lovni površin v državi.

Madžarski državljani lahko dobi lovsko karto oziroma lahko lovi, ko je dopolnil 18. leto starosti, je član lovskega društva, je opravil lovski izpit, ima orožni list in je sklenil nezgodno jamstveno zavarovanje. Skupno je v lovskih društvih na Madžarskem 29 130 članov (1. januarja 1980), med njimi 230 žensk. Med lovci je bilo v letu 1978 izmed aktivno zaposlenih: 54,3 % fizičnih delavcev, 41,8 % umskih delavcev in 3,9 % drugih.

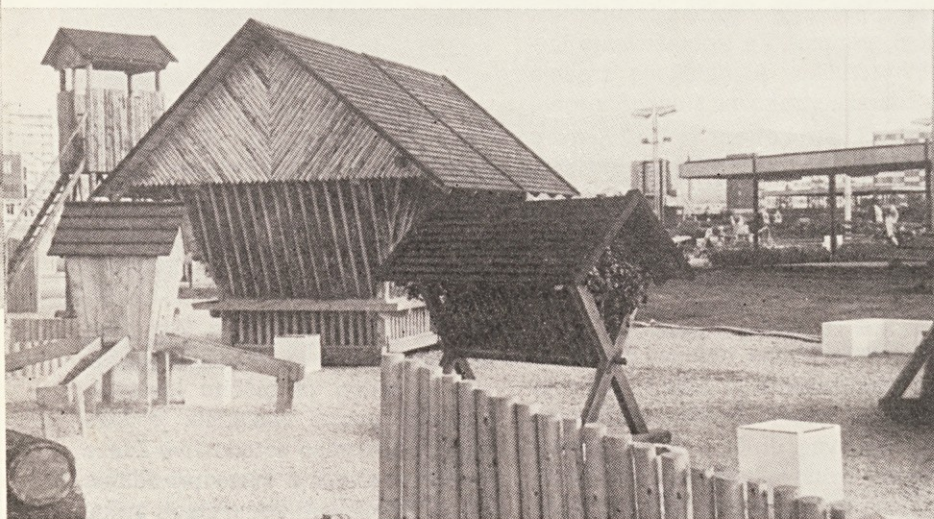
Po statistiki je 70 % lovcev starih od 31—55 let, 9 % izpod 30 let, 8,5 % pa je 55-letnih in starejših. Interese lovcev v državnem merilu zastopa Deželna zveza madžarskih lovcev (MAVOSZ), ki deluje v okviru deželnega sveta domoljubne ljudske fronte.

Na Madžarskem je bila leta 1881 ustanovljena prva lovška organizacija »Društvo za zaščito lovstva«, katerega pravni naslednik je MAVOSZ. Stoletnico ustanovitve Zveze bomo proslavili z vrsto prireditev. Ob tej priložnosti bomo zlasti prikazali gospodarjenje z divjadjo, tradicijo lovstva, njegove vrednote, kulturo lovstva in njegov veliki uspeh zlasti v minulih treh in pol desetletjih.

Zgoraj: Oddelek z jelenjim rogovjem v Nitri. Spodaj: Lovski tehnični objekti pred razstavnimi paviljoni v Nitri. Foto V. Varičak

Lovska razstava v Nitri, ČSSR

Veljko Varičak

Od 23. 8. do 7. 9. 1980 je bila v Nitri na Češkoslovaškem, v okviru kmetijske razstave Agrokomplex '80, tudi vsedržavna lovska razstava z mednarodno udeležbo. Poleg ČSSR so se te razstave udeležile tudi Bolgarija, Nemška demokratična republika, Poljska in Romunija. Madžarska se je razstave udeležila izven konkurence; njene trofeje niso bile ocenjene in tudi ne objavljene v katalogu.

Razstava, ki je bila po svoji obliki in vsebini pravzaprav klasična razstava lovske trofeje, je bila pod pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). Trofeje je ocenjevala mednarodna komisija, v kateri so bili poleg pred-

stavnikov držav udeleženk tudi člani iz Avstrije, Jugoslavije, SSSR in Velike Britanije. Tako imajo vse ocene trofej, objavljene v katalogu, mednarodno priznane ocene. ČSSR je razstavila le trofeje, uplenjene po lovski razstavi v Čeških Budejovicah leta 1976, medtem ko za druge udeleženske razstave ta omejitev ni veljala.

Lovska razstava v Nitri sodi po obsegu vsekakor med največje povojne razstave, saj je bilo razstavljenih 4056 trofej (rogovje, rogovi, roglji, kožuhi, lobanje):

1390 jelenov, 782 srnjakov, 74 dam-jekov, 126 sika jelenov, 5 losov, 2 jelena Dybowski, 3 belorepi jeleni, 608 muflonov, 9 gamsov, 6 zobrov,

635 divjih prašičev, 12 medvedjih lobanj, 80 volčjih lobanj, 47 risjih lobanj, 232 lobanj divje mačke, 8 medvedjih kožuhov, 9 volčjih kožuhov, 11 risjih kožuhov in 17 kožuhov divje mačke.

Razstavljene trofeje so bile nagrajene z 871 zlatimi, 1395 srebrnimi in 1790 bronastimi medaljami (skupaj 4056 medalj).

Kakovost trofej je bila vsekakor nadpovprečna. Poleg številnih novih nacionalnih rekordov so nove svetovne rekorde dosegle naslednje trofeje:

volčja lobanja iz ČSSR (45,05 točke), volčji kožuh iz Romunije (172,64 točke), merjaščevi čekani iz Romunije (114 točk), jelen iz Bolgarije (256,78 točke).

Izven konkurence in kot predlog za bodočo lovske razstave je ČSSR razstavila lobanje lisic in jazbecov, ki so tudi prav zanimive trofeje. O predlogu, da naj bi v bodoče ocenjevali tudi lisičje in jazbečje lobanje, bo sklepal CIC prihodnje leto na zasedanju generalne skupščine v Münchnu.

Razstava je bila v treh večjih in dveh manjših paviljoni. V prvem so razstavljali inozemski udeleženci, v dveh so bile ločeno trofeje Češke in Slovaške. Dve manjši dvorani pa sta bili namenjeni za dokaj skromno predstavitev divjadi, lovske kulture, lovskega strelstva in lovske raziskovalne dejavnosti v ČSSR.

Razstava je bila lepo aranžirana in tudi postavitve dokaj sodobna. Žal pa je bilo v obeh nacionalnih paviljoni preveč trofej, saj so bile nameščene dokaj na goso, tako da ni bilo pravega pregleda. Opravičilo za to je sicer tehtno: organizatorji razstave so se odločili, da kljub pomanjkanju prostora razstavijo vse ocenjene trofeje.

Obisk razstave je bil nadpovprečen. Samo v prvih dveh in pol dnevih si je razstavo ogledalo 60 000 obiskovalcev. Eden izmed predstavnikov razstave mi je 25. 8. izjavil, da bo razstavo do 7. 9. obiskalo od 350 do 400 tisoč ljudi.

Inozemski razstavljalci so v Nitri pokazali najkakovostnejše trofeje svojih dežel, ČSSR pa množičnost trofej, uplenjenih v zadnjih štirih letih, kakor tudi kakovost svoje divjadi. Razstava je hkrati potrdila, da sta lovstvo in lovska organizacija v ČSSR na visoki ravni.

Lovska organizacija

Zbor lovcev in njihovih prijateljev na Remšniku

(Slike o tej prireditvi so na predzadnji strani te številke)

Tradicionalne lovske razstave, ki jih vsako leto prirejajo lovske družine v okviru lovskogojitvenih bazenov, so prikaz gospodarjenja z divjadjo. Hkrati pa takšne manifestacije prispevajo k popularizaciji lovstva. Prek njih množice ljudi, zlasti mladina, spoznavajo poslanstvo lovske organizacije pri gojitvi divjadi in varstvu narave.

Tak cilj so si zastavili tudi lovci Dravskega bazena in lovci Remšnika so ga vzorno izpeljali.

Že v zgodnjih jutranjih urah prve junijske nedelje letos se je razvila nepregledna kolona avtomobilov in ljudi po vijugasti cesti proti obmejni vasi Remšniku na Kozjaku. Vsi so hoteli videti in doživeti, kaj so pripravili lovci z Remšnika.

Pred novo lovsko kočjo se je zbralo več sto lovcev, še več pa je bilo mladine, kmetov in gozdnih delavcev, ki so prišli z bližnjih in daljnih osamelih domačij. Godba na pihala je s poskočnimi melodijami naznanjala začetek slovesnosti in vabila udeležence na prireditveni prostor.

Najstarejši lovci petih lovskih družin so bili deležni posebne pozornosti. Dobili so častno mesto na množičnem zboru.

Spregovoril je starešina LD Remšnik Franjo Klampfer, ki je orisal prizadevanja lovcev za varstvo narave in divjadi. Nekaj toplih besed in napotkov je naslovil mladini, ko je dejal: »Lovci, čuvarji narave in divjadi smo vsi, zlasti mladina. Od nas vseh je odvisno, ali bomo ohranili naše naravne lepote in naše največje

naravno bogastvo, ki nam lepša življenje in počutje.«

Množico lovcev in občanov je pozdravil tudi Tone Kropušek, predsednik izvršnega odbora ZLD Maribor. Izrekel je priznanje lovcem za njihove uspehe pri gojitvi divjadi in pozval vse uporabnike prostora, gozdarje, kmetovalce in lovce, da združijo svoja prizadevanja v enotno akcijo za varstvo in gojitev našega največjega naravnega bogastva — divjadi. »Živimo na najlepši parceli Evrope« — je poudaril — »mnogi nam to zavidajo. Ohranimo naravo in vse živo v njej, da bodo naši dediči lahko ponosni na generacijo lovcev in drugih uporabnikov prostora, ki si dandanes prizadevajo ohraniti največje bogastvo naroda.«

Po podelitvi odlikovanj najzaslužnejšim lovcem je množica udeležencev zbora krenila na razstavo lovske trofeje in drugih eksponatov.

Prek 300 trofej, razstavljenih v dvorani osnovne šole, je kakor zrcalna slika govorilo o gospodarjenju dravskih lovcev v preteklem letu. Pohvalno lahko zapišemo, da je lovce pri odstreli vodilo načelo gojitve. Nekaj napak ter tu in tam kakšna rdeča pika, kar je vzbudilo največ komentarjev, ni moglo zasenčiti pozitivnega vtisa.

Prireditve je bila sklenjena s predavanjem Maksa Suška o gojitvi srnjadi. Ne le lovci, tudi mladina je z zanimanjem prisluhnila besedam o življenju, navadah, zlasti pa o prehrani te naše najštevilnejše divjadi.

Še pozno popoldne je bilo na Remšniku veselo in v znamenju lovstva. Takšnih prireditev si lahko samo še želimo, saj mnogo prispevajo k pravilnemu pojmovanju vloge, ki jo ima lovska organizacija. Mobilizirajo pa tudi množice nelovcev k skupnemu cilju — gojiti in varovati divjad ter ohraniti njeno in človekovo naravno okolje.

Rok

Vzniknila je slovenska trap liga

Pravijo, da se strelec rodi, da se rodi tudi strelec na glinaste oz. umetne golobe. Pa vendar — ta modrost iz sta-

rih časov je le še na zunaj pravilna. Strelec se ne rodi! Nekaj vznemirljivega, lepega vtisne vanj začetek in predrami v njem nerazumljivo skrito silo, ki požene po njegovih žilah strelsko kri.

Kdor občuti to nepremagljivo moč, ta je »izgubljen«. Vse njegovo nadaljnje življenje je zapisano strelstvu.

Toda nemir, želja in nadarjenost so šele prvi koraki na dolgi poti njegovega razvoja, iskanja in hrepenenja k popolnosti. Dolga pot se dviga in pada. Ničesar na njej ni poklonjenega — klanci in strmine, vse je plod trdega dela, vztrajnosti, odrekanja, volje, moči, premagovanja samega sebe, vaje in znova vaje... Pot, ki je podobna drugim potem vrhunskih športnikov. Pa vendar je drugačen: samorastniška je, ki vedno bolj opozarja nase in si utrjuje svoje mesto.

Streljanje na umetne golobe v disciplini trap ni več samo rekreacija nekaterih »nedelj-skih zanesenjakov«, pač pa je postalo priljubljena športna dejavnost, ki tudi v Sloveniji navdušuje čedalje več novih, mladih strelcev. Zasluga za napredek te svojevrstne, atraktivne strelske discipline gre prav gotovo komisiji za strelstvo pri Lovski zvezi Slovenije, ki že veliko let skrbi za njen organiziran razvoj. Zato ni naključje, da smo Slovenci v jugoslovanskem prostoru na zavidljivem mestu pred strelci drugih republik. Odločilna prelomnica v tem razvoju se začne leta 1977, ko so vse slovenske lovske družine, na pobudo te komisije, sklenile samoupravni sporazum o lovskega strelstvu. Ta sporazum obvezuje okoli 20 000 članov slovenske lovske organizacije — kar je že množičnost — da se aktivno ukvarjajo tudi s trap disciplino. To pa že odraža našo splošno in temeljno usmeritev v telesni kulturi, ki teži k vključevanju vse več delovnih ljudi in občanov v sistematične in organizirane oblike telesnokulturne aktivnosti.

Že leto prej so pa slovenske lovske organizacije sklenile dogovor o obvezni vadbi novosprejetih članov. Takrat so namreč vnesle v program praktičnega dela lovskega izpita tudi preizkus znanja v

ravnanju z orožjem in v streljanju na umetne golobe. To je bil obenem tudi trden temelj za organizirano, stalno pomlajevanje strelskih vrst. Zaorani sta bili torej dve globoki brazdi v takratno ledino, toda samoupravni sporazum o lovskega strelstvu boljšim strelcem na umetne golobe ni prinesel večjih možnosti za napredovanje. Po lovski strani so lahko prišli le do republiškega lovskega prvenstva, če ne upoštevamo nekaj prijateljskih mednarodnih tekmovanj, ki jih je pred leti organizirala Lovska zveza Slovenije. Zato je vzporedno z razvojem lovskega strelstva nastajalo in se kot njegova logična posledica razvijalo tudi športno streljanje na glinaste oz. umetne golobe v okviru Strelske zveze Slovenije. Trap disciplina je namreč tudi olimpijska disciplina, ki je bila doslej že 17-krat na sporedu olimpijskih iger. Prav zato je morda še bolj zanimiva in privlačna.

Marijan Sotlar, prvak III. republiškega prvenstva na umetne golobe v disciplini TRAP letos v Novi Gorici

V čem je razlika med »lovskim« in »športnim« streljanjem na glinaste oz. umetne golobe? Pravzaprav v ničemer. Vsiljuje se nam vprašanje, ali sploh smemo uporabljati različna izraza »lovske« in »športne« streljanje, saj gre v bistvu za isto strelsko trap disciplino, ki jo gojijo lovci in člani strelskih organizacij. Pa še nekaj je, kar oboje povezuje: domala vsi športni strelci na glinaste oz. umetne golobe so tudi lovci. Razlika je le v tem, da jo goji vsak po svoje, vsak z malce drugačnim ciljem.

Lovcem gre predvsem za množičnost te discipline v okviru Lovske zveze Slovenije, medtem ko športno strelstvo teži tudi k »višjim« ciljem: k vrhunskim tekmovalnim uspehom v širšem družbenem in mednarodnem prostoru. Je nekakšno nadaljevanje tiste smeri, ki jo je pri nas začrtalo lovstvo.

Dejstvo je, da je bilo športno streljanje na glinaste oz. umetne golobe v slovenskem merilu vse doslej slabo organizirano in osredotočeno le na republiško prvenstvo, ki pomeni vizum za nastop na državnem prvenstvu. Vse drugo je bilo prepuščeno iznajdljivosti posameznikov in posameznih strelskih družin, ki so priredile kar lepo število strelskih srečanj, vendar so imela vsa po vrsti bolj prijateljski kot pa pravi tekmovalni značaj. Če je bila in če je še takšna »iznajdljivost« strelskih družin upravičena, pa s sedanjim razvojem streljanja na umetne golobe, ko že dosegamo uspehe svetovne veljave, ne smemo biti več zadovoljni.

Hoteli smo zapolniti tudi to vrzel, zato je letos spomladi med strelci vzniknila pobuda za ustanovitev slovenske trap lige — nove oblike organiziranega tekmovalnega sistema v športnem streljanju na glinaste oz. umetne golobe v republiškem merilu. Zanimanje za takšno obliko tekmovalj je preraslo vsa pričakovanja, tudi najbolj optimistična. K samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi, organizaciji in delovanju slovenske trap lige je pristopilo 12 strelskih družin v Sloveniji in se vključilo v tekmovanja, ki so potekala v 10 kolih na olimpijskih, avtomatskih in univerzalnih streliščih. Vsaka strelska družina je lahko v vsakem kolu nastopila s šestimi tekmovalci, ki jih je izbrala po svojih internih merilih. V vsakem kolu je vsak tekmovalec streljal na 50 golobov, vsakič na drugem strelišču.

Tak sistem tekmovalj, ki so se zaključila pred letošnjima lovskim in strelskim republiškim prvenstvom, prav gotovo pomeni: odlično pripravo naših boljših strelcev na vrhunska tekmovanja; lažji in boljši način izbire republiške

reprezentance; nepretrgano organizirano dejavnost v predtekmovalni sezoni in tudi večjo popularizacijo te discipline, predvsem pri mladih. Ne nazadnje je takó tudi ceneje, saj so tekmovanja za strelce brez vsakršnih pristopnin ali drugih prispevkov. Vsaka strelska družina, ki je organizator tekmovalja, krije vse organizacijske stroške.

Vzeli v republiškem merilu so torej zapolnjene. Sicer so pa morda vse te raznolike oblike tekmovalj v Sloveniji še potrebne in nujne — zaradi razvoja in zaradi vaj.

V bodoče bi bilo prav, da si »lovsko« in »športno« strelstvo sežeta bolj čvrsto v roke in kreneta na skupno pot. Kako? O tem bi veljalo razmišljati v kakem drugem zapisu.

Marijan Sotlar

III. republiško prvenstvo v streljanju na glinaste golobe, disciplina TRAP — mednarodni program

Republiško prvenstvo v streljanju na umetne oz. »glinaste« golobe v disciplini trap z mednarodnim programom, tretjič zapored, je bilo na novem olimpijskem strelišču v Panovcu pri Novi Gorici od

25. do 27. julija 1980. Organizator je bil Strelski klub Trap ZLD Gorica.

Strelišče ustreza vsem zahtevam po Pravilniku o strelskem tekmovalju na umetne golobe, ki ga je 20. 5. 1976 sprejela Strelska zveza Jugoslavije. Prav tako tudi umetni oz. »glinasti« golobi proizvajalca Antona Zupana, ki so jih uporabljali na tekmovalju. Vsak tekmovalec kot član ekipe je prva dva dneva obakrat streljal na 75 golobov, tretji dan, ko je šlo za uvrstitev posameznih strelcev, pa na 50 golobov. Prvi dan so strelci tekmovali po shemi št. 3, drugi dan po shemi št. 2 in tretji dan po shemi št. 4. Tako so bile sheme izžrebane na sestanku žirije dne 24. 7.

Člani žirije so bili: Bogdan Jež, Slavko Milič, Rudi Rakuša. Glavni sodnik je bil Ivan Šekoranja st., njegov pomočnik pa Karel Kregar. Strelsko zvezo Slovenije je kot njen delegat zastopal Mario Clemente.

Izmed enajstih 4-članskih ekip so bile najboljše:

1. Strelska družina (SD) Svoboda-Senožeče, 543 golobov (Anton Marinčič, Slavko Milič, Marijan Sotlar, Danilo Štemberger)
2. SD Olimpija-Ljubljana (I), 534 golobov

(Janko Rožmarin, Janez Šekoranja, Marko Vilfan, Jože Zadnikar)

3. SD Dolomiti-Vrhnika, 521 golobov (Roman Bokavšek, Franc Končan, Matjaž Šturm, Milan Velkovrh)

Izmed 45 posameznikov so bili najboljši:

1. Marijan Sotlar, SD Svoboda-Senožeče — 192 golobov
2. Jože Zadnikar, SD Olimpija-Ljubljana — 185 golobov
3. Janez Šekoranja, SD Olimpija-Ljubljana — 184 golobov
4. Jože Šinigoj, SK Trap ZLD Gorica — 184 golobov
5. Franjo Rebernik, SD »Bine Grajer« Vevče — 184 golobov
6. Danilo Štemberger, SD Svoboda-Senožeče — 184 golobov.

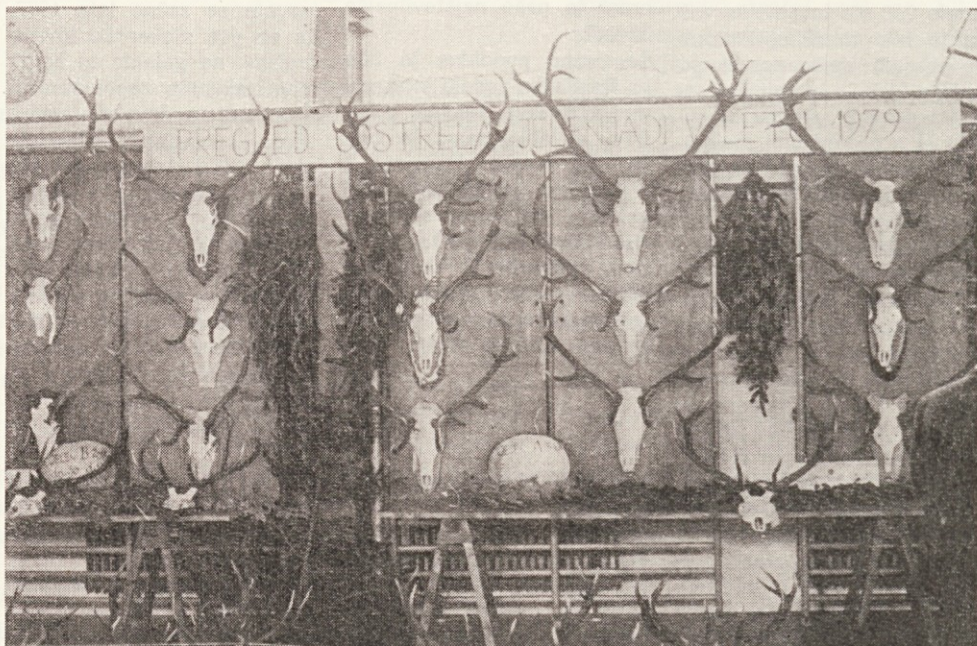
-elf-

Pregled odstrela jelenjadi v gradu Snežnik in odstrela jelenjadi in srnjadi v Dolenji vasi

Pregled odstrela jelenjadi v letu 1979 na Notranjskem lovskogojitvenem območju je bil od 26. 4. do 3. 5. 1980 v gradu Snežnik. Ob tej priložnosti je, podobno kakor lani, izšel katalog z več prispevki o analitičnih in kontrolnih ugotov-

Pregled odstrela jelenjadi na Kočevskem, v Dolenji vasi

Foto J. Konečnik

vitvah dosedanjega usklajevanja porušenih razmerij med rastlinsko in živalsko komponento.

V tem smislu je pregled trofej predstavljajal del stvarnih rezultatov, tako posameznih lovskih organizacij kakor tudi celotnega lovskogojitvenega območja. Kljub številnim težavam je uspeh pri uresničevanju zastavljene poti očiten, pospešiti in dosledno uveljaviti pa ga je mogoče le s povečano odgovornostjo lovskih organizacij in z nadaljnjo dolgoročno uporabo kontrolnih metod, ki so pri gospodarjenju s prostorom in divjadjo najustreznejše.

V tej smeri je o tem vprašanju potekal tudi razgovor 29. 4. v gradu Snežnik. Na njem so sodelovali predstavniki GG Postojna, območne samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo, Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Lovske zveze Slovenije in območnih lovskih organizacij.

Po otvoritvi pregleda oziroma razstave v Dolenji vasi je bilo posvetovanje lovcev, gozdarjev in kmetovalcev
Foto J. Konečnik

Zveza lovskih družin Kočevje pa je pregled oz. razstavo odstrela jelenjadi in srnjadi v letu 1979 pripravila 31. maja in 1. junija letos v Dolenji vasi. Pregled odstrela jelenjadi je objavljen v posebnem katalogu, ki je letos izšel prvič. Vseboval je tudi prispevke o preučevanju prehrane divjadi in njenih življenjskih možnosti.

Prizadevati si je treba, da bi takšen pregled, ki je zelo pomemben tudi za strokovno usposabljanje lovcev, že prihodnje leto zajel celotno Kočevsko lovskogojitveno območje.

B. Krže

LD Komenda: izobraževanje in obiski

Kulturni referent te LD predloži za vsako leto program izobraževanja. Za leto 1979 je obsegal zlasti predavanja o divjadi in lovskih predpisih. Svojo željo so sporočili Lovski zvezi Slovenije, ki jim je z velikim razumevanjem pomagala prirediti več strokovnih predavanj ob predvajanju lovskih filmov. Predavanja so bila o mali divjadi, srnjadi, gamsih, divjem petelinu in o zreji ter šolanju lovskih psov. Predavanja, katerih se je ude-

ležila večina lovcev, so bila zelo zanimiva in so prispevala k boljšemu poznavanju narave in tudi k strokovnejšemu delu članov.

V okvir kulturnega udejstvovanja LD Komenda sodijo tudi stiki z drugimi lovskimi organizacijami. V preteklem letu so se dogovorili, da obiščejo lovce na avstrijskem Koroškem. Na pot so se podali 4. 11. 1979. Obiskali so več slovenskih krajev v Ziljski dolini in v Rožu. Povsod so jih lepo sprejeli in navdušeno pozdravili. Med drugim so si ogledali tudi obore, v katerih koroški rojaki gojijo razno divjad. V njih so bili tudi jeleni več vrst, ki jih mnogi člani LD Komenda prej še niso videli.

Njihov obisk je bil namenjen tudi ogledu kulturnih spomenikov koroških Slovencev. Posebej so se poklonili padlim partizanom v Drobežu in Št. Rupertu. Položili so vence in s krajšo slovesnostjo počastili njihov spomin.

Spomenik v Št. Rupertu je prvi spomenik, postavljen slovenskim partizanom na avstrijskem Koroškem. Kasneje je bil poškodovan, a so ga koroški Slovenci obnovili. Spomenik v Drobežu so pa kmalu po postavitvi avstrijski

nacionalisti razstrelili, toda zveza koroških partizanov ga je postavila znova.

Srečanje s slovenskimi lovci je bilo v Šmarjeti v Rožu. Udeležilo se ga je večje število koroških lovcev in predstavnikov krajevne oblasti. Prišel je tudi jugoslovanski konzul iz Celovca Alfonz Naberžnik, ki je v svojem nagovoru izrazil zadovoljstvo o srečanju. Izrekel je tudi željo, da naj bi bili taki obiski še pogostejši, saj povezujejo Slovence z obeh strani državne meje. V vsesplošno zadovoljstvo se je kramljanje zavleklo pozno v noč.

Prek Jezerskega so se člani LD Komenda in njihovi svojci vrnili domov bogatejši za mnoga spoznanja. Z obiski in izmenjavo mnenj bodo nadaljevali.

F. B.

Novice iz LD Jelovica

Na zadnjem izrednem zboru skupščine LD Jelovica smo obravnavali pereča vprašanja o delu v LD, odstrelu divjadi, o skrbi zanjo in disciplini članstva.

Lovišče je precej obširno in raztegnjeno po Jelovici, saj

meri 5059 ha. Od tega je 3100 ha ustreznih za srnjad, 1000 pa za gamse. V višjih predelih so se začele močno zaraščati košenice, kar onemogoča ugodno preživetje srnjadi, gamsov in jelenjadi. Jelenjad je v zadnjih letih stalna divjad našega lovišča, tako da smo jo uvrstili v odstrelni plan. V zadnjem minulem letu je bil v našem lovišču odstreljen bolan in pohabljen jelen. Vendar s določeno njegovo rogovje pride v poštev za bronasto medaljo.

Člani LD Jelovica smo v zadnjem letu udarniško, brezplačno delali mnogo ur, naredili smo 105 solnic, 22 krmišč, obnovili 7,50 ha košenic in 5 km lovskih stez ter zgradili 15 visokih prež.

Imamo 3 lovske koče: na Goški ravni, za Lemovco in na Taležu, v kateri je tudi prijetno gostišče. Obiskovalci, bodisi lovci ali nelovci, so v gostišču dobro postreženi s hrano in pijačo. Izpred koče na Taležu je čudovit razgled, pod nami so kakor na dlani raztresena naselja vse tja do Bleda in Begunj.

Izvršni odbor LD je na eni izmed svojih sej sprožil tudi vprašanje gradnje večjega lovskega doma na Taležu, ki naj

bi stal na mestu, kjer je sedanja lovska koč. Razlog za gradnjo večjega doma naj bi bil v tem, ker je sedanje gostišče izredno dobro obiskano in daleč naokoli znano po solidni postrežbi in — še posebej naj poudarjam — po izrednem razgledu. Koča na Taležu je dostopna namreč tudi z avtomobilom, obiskovalci pa se radi poslužujejo tudi peš poti, ki vodijo z Bleda, iz Radovljice in od drugod.

Naša LD je pobratena z LD Križevci pri Ljutomeru in v njeno lovišče se odpeljemo vsako leto na lov na fazane, člani LD Križevci pa pridejo k nam na gamse. Dolgorepi lepotci so tako navdušili naše članstvo, da smo se tudi mi odločili za gojitev fazanov. V zadnjem minulem letu smo naredili ustrezno oboro (voljro) in nabavili 100 fazančkov. Na žalost pa so nam potem v lovišče izpuščene fazane odnašale lisice in tudi z zakonom zaščitene kanje. Kljub temu smo se tudi letos odločili in zopet izpustili v lovišče 100 fazanov, ki smo jih dobili pri pobrateni LD Križevci.

Skrbimo tudi za lovski naraščaj, saj vsako leto vstopi v članstvo več lovskih pripravnikov. Večina izmed njih pridno dela v revirjih, so pa tudi taki, ki so pozabili na svoje obljube, ki so jih navedli v prošnji za sprejem. Se razume, da bo LD takšne, skladno s samoupravnimi akti, izločila iz »zelene bratovščine«.

Naša LD ima pred seboj veliko dela in nalog. Upamo, da bo 60 članov vse zastavljene naloge uspešno opravilo v dobro divjadi, narave in lovcev.

M. Prešern

Novi dom Lovske družine Plešivica-Žužemberk

V nedeljo, 25. maja 1980, se je v Malem Lipju pri Žužemberku zbralo veliko lovcev in drugih prijateljev zelene bratovščine, ki so prisostovali otvoritvi novega lovskega doma LD Plešivica-Žužemberk, med njimi tudi predsednik skupščine ZLD Novo mesto Franc Pirkovič, lovci pobratene LD Medvode, predstavniki

Zgoraj: Nov lovski dom LD Plešivica-Žužemberk v Malem Lipju. Spodaj: Člani LD Plešivica-Žužemberk ob otvoritvi doma v Malem Lipju.

KS Žužemberk, družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov, ki so pomagali pri gradnji tega doma. Poudariti je treba, da so delovni kolektivi z razumevanjem pomagali lovski družini pri gradnji. Samo Tovarna Iskra Žužemberk je prispevala 36 000 din.

Lovski dom je v ponos lovcev te LD, v korist bo tudi vsem občanom tega kraja in interesom SLO. Stoji na samotnem kraju sredi gozdov in je izpred njega lep razgled po dolini Krke.

V kulturnem programu pri otvoritvi so sodelovali recitatorji ter pevci iz Žužember-

ka in Lov. družine Medvode. Predsednik sveta KS Žužemberk Franc Jarc je v uvodnem govoru pozdravil navzoče lovce in goste ter pripomnil, da je Krajevna skupnost podprla predlog za gradnjo tega doma in po svojih močeh tudi pomagala pri gradnji. Starešina LD Ivo Plut je v svojem govoru med drugim dejal, da so ta lovski dom zgradili v okviru programa gospodarskega razvoja nerazvite Suhe krajine.

LD je kupila pred petimi leti v tem kraju 4 ha zemljišča in manjšo hišo. Bila je v zelo slabem stanju in jo je bilo treba skoraj do tal porušiti.

Z rušenjem je bilo več dela kakor z gradnjo.

Preden so dom sploh lahko začeli graditi, je bilo treba do gradbišča urediti cesto za dovoz gradbenega materiala. Lovci so torej najprej začeli graditi cesto. Pomagali so jim občani okoliških vasi, ki cesto rabijo za prevoze s svojih parcel.

Načrt za gradnjo doma je naredil lovec — arhitekt ing. Gorazd Cibic. Gradnja je stala nekaj nad 450 000 din. Veliko udarniškega, neplačanega dela pa so opravili lovci sami. V domu je velika dvorana za zbor lovcev, lahko pa tudi za

druge večje zборе. V domu sta še prostor za kuhinjo in prostor za hrambo ter sanitarije.

LD ima še lovsko kočjo na Plešivici z nekaj nad 1 ha zemljišča. To kočjo so lovci zgradili v letu 1970. Ima pa tudi 3 druge stavbene objekte: (2) shrambi za krmo divjadi in hišo za prenočevanje lovskih gostov, ki pa še ni opremljena. LD ima skupno nekaj nad 5 ha lastnega zemljišča in 5 zgradb, katerih vrednost presega 2 500 000 din. Na zemljiščih lovske družine so urejene krmne njive, krmišča in drugo.

LD Plešivica upravlja največje lovišče v Zvezi lovskih druženj (ZLD) Novo mesto. Površina lovišča je 9 290 ha in po odloku IS Skupščine SR Slovenije spada v Kočevsko lovskogojitveno območje. V lovišču prevladuje velika divjad: srnjad, jelenjad, divji prašiči, medvedi in tudi gozdni jerebi. Slabši je stalež male divjadi.

V letu 1979 so v tem lovišču uplenili 72 kosov velike divjadi: 50 srnjadi, 14 prašičev, 7 jelenjadi in 1 medveda. Za leto 1980 je odobren odstrel 141 kosov velike divjadi: 2 medveda, 26 prašičev, 90 srnjadi in 23 jelenjadi.

LD Plešivica se tudi uspešno ukvarja z inozemskim lovskim turizmom. V njeno lovišče radi prihajajo loviti inozemski gostje. V letu 1979 so plačali za lov v tem lovišču 100 032,75 din. Celotni dohodek LD, vštevuši višek iz leta 1978, je v letu 1979 znašal 602 468,70 din, izdatek pa 277 654,70 din.

Lovska družina bo po srednjeročnem lovskogospodarskem načrtu 1981—1985 namenila skrb predvsem gojitvi divjadi. Predviden je nakup fazanov, jerebic in po možnosti tudi zajcev. Še večja skrb bo namenjena biotehničnim napravam v lovišču in prehrani divjadi ter preprečevanju škod od divjadi.

Udeležba pri otvoritvi lovskega doma v Malem Lipju je pokazala, da so odnosi med lovci, občani, družbenopolitičnimi organizacijami in delovnimi kolektivi zelo dobri. Občani in predstavniki delovnih kolektivov ter družbenopolitičnih organizacij si želijo še več takih srečanj. Pripravljeni so še naprej pomagati

pri razreševanju problemov lovske družine.

Na koncu proslave je starešina Ivo Plut podelil posebna priznanja najzaslužnejšim pri gradnji doma. Priznanja so prejeli: Krajevna skupnost Žužemberk, Tovarna Iskra-Žužemberk, Novoles Straža — TOZD Gugalniki Dvor in lovci Stane Banko, Jože Andrejčič, Franc Bukovec, Rafael Bijek, Anton Kranjc, Jože Plut, Ivo Plut, Miroslav Vovk in Anton Zupančič, ki so delali udarniško, brezplačno največ ur in s tem omogočili, da je bil lovski dom dograjen v določenem roku.

Anton Kranjc

Nekaj o življenju in delu LD Kostanjevica na Krki

Velikost lovišča naše lovske družine je okoli 4600 ha. Glavna divjad je srnjad, druge vrste divjadi pa številčno nazadujejo. Pretežni del lovišča je zelo primeren za gojitev srnjadi. Le-ta je kvalitetna, saj že nekaj let ne opažamo gumbarjev in lanščaki s šili izpod 10 cm dolžine so zelo redki. Telesna teža naše srnjadi je nad povprečjem v Sloveniji.

Jelenjad in medved sta prehodna gosta, divji prašič je pa stalen. Ocenjujemo, da je v lovišču 15 do 20 divjih prašičev. Redno jih krmimo. V Opatovih gori imamo 1,5 ha krmnih njiv, zasejanih s krmilnim ohrovtom in ovsom. Njive so vsako leto dobro obiskane. Senenih kop, ki smo jih pripravili, se srnjad v zadnji zimi ni posluževala. Kaže, da ima tudi pozimi v našem lovišču dovolj hrane v naravi.

Ob reki Krki, v nižinskem delu lovišča, imamo precej rac mlakaric, ki smo jih pred leti uspešno naselili. Letos je gneznilo na tem področju okoli 40 račjih parov.

Na poljih ob Krki je tudi nekaj fazanov, vsekakor pa ne toliko, da bi bili lahko s staležem zadovoljni. Letos smo sklenili vložiti 200 fazančkov. Omeniti moramo tudi damjeko — jelene lopatarje, ki jih je v Krakovskem gozdu naselila krška lovska zveza oziroma Zveza lov. druženj Posavje. Večina teh živali se

zadržuje v lovišču naše LD, kjer so bili pred 5 leti tudi izpuščeni. Naselitev damjekov v Krakovskem gozdu je uspela, sedaj jih živi v tej okolici približno 50.

Tudi z divjo mačko se še po naša naše lovišče, kakor se malokatero v SR Sloveniji. Kostanjeviški lovci namenjamo tudi potrebno pozornost lovski kinologiji. Zavedamo se, da ni uspešnega lova brez uporabnega lovskega psa. V LD imamo 23 lovskih psov raznih pasem. Poseben podarek dajemo tistim pasmam psov, ki so primerni za naš teren.

Kmalu bo že 2 leti, kar ima tudi naša LD svoj prapor. Za 30-letnico svojega obstoja ga je razvila, 29. nov. 1978. Slavnost s kulturnim programom je bila v domu kulture v Kostanjevici. Slovesnosti so se udeležili tudi številni lovci iz sosednjih LD kakor tudi zastopniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Prireditelj so začeli rogisti naše LD, ki so zatrobili nekaj lovskih melodij tudi med samo prireditvijo. Slavnostni govornik je bil predsednik naše LD Janez Gliha.

Prapor je v imenu pokrovitelja GG Brežice — TOZD Kostanjevica razvil direktor ing. Mojmir Pustoslemšek.

Na slovesnosti ob razvitu je LD izrazila posebno priznanje nekaterim delavnim in zaslužnim članom, ustanoviteljem naše LD. Priznanja so dobili Alojz Pisek, Jože Likar in Žan Štefanič.

Ob razvitu prapora je LD izdala tudi svojo spominsko značko, z likom kljunača, ki je simbol naše LD in spomin na tiste čase, ko so ob selitvah te dolgokljune ptice napolnile dobrave in loge ob Krki. Značka skromno izraža tiho željo, da bi se časi z obilico kljunačev še kdaj vrnili.

Franc Svetec

Izšel je Lovski zbornik LD Begunjsčica

Vzdihovanje za preteklimi lepimi časi ne koristi nikomur. Spoznanje, da na naši lepi in skopi zemljici moramo živeti vsi, je prepričalo lovce Lovske družine Begunjsčica, da prispevajo svoj delček k oh-

ranitvi tega, kar imamo. V ta namen smo izdali lovski zbornik.

Lično urejen Lovski zbornik LD Begunjsčica sestavljajo tale poglavja: Zgodovina lova, Opis lovišča, Rastlinski svet v lovišču, Živalski svet lovišča, Gospodarjenje v lovišču, Neživi dejavniki okolja in Varstvo narave in okolja. Zbornik opisuje preteklost, prikazuje sedanjost in želi usmeriti dolgoročno gospodarjenje. Zbrano gradivo je dokumentirano in verodostojno, zato je zbornik trajnega pomena. Zaradi pestrosti gradiva je Zbornik večnamenski in služi:

1. ohranitvi dogodkov o razvoju lovstva v našem prostoru,
2. kot učni pripomoček lovcem pri spoznavanju lovišča in njenih prebivalcev,
3. ocenitvi dosedanjega gospodarjenja in gojitvi divjadi,
4. usmeritvi dolgoročnega gospodarjenja v lovišču in
5. cilju, da približa lovstvo širšemu krogu občanov.

Vsebina zbornika potrjuje nekaj bistvenih spoznanj, ki so marsikje napisana oziroma so bila izrečena, a so se malokje uresničila. Ta spoznanja so:

1. Nujno je treba izboljšati ali vsaj ohraniti sedanja stanja divjadi in drugih živali v prosti naravi.
2. Nujno je potrebno varovati vso živo in neživo naravo.
3. Nujno je sodelovanje vseh uporabnikov prostora, zlasti lovcev, gozdarjev in kmetovalcev.
4. Lovci naj se stalno izobražujejo in pri svojem delu upoštevajo spoznanja napredne znanosti ter izkušnje preteklih lovskih generacij.

V ZBORNiku je opisan zelo majhen del Gorenjske na levem bregu Save, v okolici Radovljice in Begunj, vsega 5000 ha. Vsebinsko pa ZBORNik zajema lovstvo sedanjosti v širšem prostoru.

ZBORNik je izšel v majhni nakladi. Interesenti ga lahko dobijo pri LD Begunjsčica (Bojan Lavrih, Maistrova 22, Radovljica). Cena izvodu je 300 din.

Menimo, da je ZBORNik dobro opravljeno delo. Prijateljem vsega lepega in koristnega ga izročamo na pot.

Bojan Lavrih, LD Begunjsčica

Artur Knežavrek je 10. 2. 1980 dopolnil 75 let plodnega življenja, zapisanega gozdarstvu in lovstvu. Kdo izmed starejših in delno tudi mlajših lovcev na Notranjskem in Primorskem ga ne pozna?

Rojen je bil na Vojskem v gozdarski družini. Zvest tradiciji se je tudi on odločil za gozdarski poklic. Od leta 1924 je služboval pri Državni gozdni upravi Idrija, po nekaj letih pa se je vrnil v Postojno ter se zaposlil kot revirni gozdar v Hrušici na Windischgrätzovem posestvu, revir Logatec. Po vojni je bil zaposlen pri Gozdnem gospodarstvu Postojna, nato pri Okrajni direkciji za gozdarstvo v Postojni. Po ukinitvi okrajev je prišel na Direkcijo za gozdarstvo OLO Koper in tu za šefa revirnega vodstva v Postojni. Ob reorganizaciji direkcije je bil postavljen za šefa gozdarskega odseka pri Gozdarski poslovni zvezi Postojna, od koder je tudi odšel v zasluženi pokoj.

Vsa leta po vojni je prizadevno deloval tudi v lovstvu. Leta 1946 je prispeval svoj delež pri ustanovitvi LD Bukovje, katere starešina je bil vseskozi do l. 1973, torej rekordnih 26 let. Navedenega leta ga je LD Bukovje imenovala za častnega starešino. Od leta 1951 je bil član UO Okrajne lovske zveze Postojna, do njene ukinitve leta 1955, in nato član UO Okrajne LZ Koper. Ko je bila leta 1958 ponovno ustanovljena LZ Postojna, je bil izvoljen za njenega tajnika. Na tem mestu je vseskozi in še danes, skupno 22 let. Od leta 1951 je bil član komisije za lovske izpite pri LZ Postojna, od leta 1955 pa član enake komisije pri LZ Koper. Od leta 1959 do danes je predsednik komisije za lovske izpite in tudi predsednik komisije za ocenjevanje lovskih trofej ZLD Postojna.

Artur Knežavrek

Artur — lovec in varuh divjadi z dolgoletnimi izkušnjami in širokim strokovnim obzorjem — že vse povojno obdobje prenaša svoje znanje na mlajše lovske generacije in utrjuje lovsko disciplino. Je odličen predavatelj in mentor. Povsod vpliva s svojim dobrim zgledom in pomaga najti pravo razumevanje. Predvsem pa ga odlikuje njegova skromnost. Vse funkcije, ki mu jih je lovstvo zaupalo, je vseskozi po vojni vestno, natančno in nesebično opravljal.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z redom za zasluge II. in I. stopnje.

Dragi, spoštovani tovariš Artur, še veliko let trdno zdravje, mnogo zadovoljstva in lovski — dober pogled!

ZLD Postojna in
LD Bukovje — B. F.

Franc Luzar, častni član LD Orehovica, je 18. 1. 1980 dopolnil 85 let. Rojen je bil v kmečki družini v vasi Cerovi log pod Gorjanci. Že zgodaj v mladosti ga je začel zanimati lov. Odločil se je, da postane lovski čuvaj. Na okrajnem glavarstvu v Krškem so ga leta 1921 »izprašali« o lovskih predpisih in o divjadi. Naredil je torej lovskočuvajski izpit po takratnih predpisih v stari Jugoslaviji in postal »izprašani« čuvaj pri zakupniku Banu, ki je imel lovišče v okolici Krškega in na Gorjancih. Pri njem je Franc opravljal lovskočuvajsko službo vse do začetka vojne leta 1941, torej 20 let.

Franc Luzar

V času NOB je bil obveščevalec in oskrbovalec Gorjanskega bataljona. Za svojo uspešnost v najtežjih preizkušnjah slovenskega naroda je bil odlikovan z redom zaslug za narod III. in II. stopnje ter z medaljo dela.

Naš jubilar je eden izmed agilnih ustanoviteljev LD Trdinov vrh leta 1947 in bil tudi njen starešina. Že naslednje leto se je LD Trdinov vrh razdelila v LD Orehovica in LD Brusnice. Franc Luzar je ostal član LD Orehovica, ki jo je kot starešina uspešno vodil do leta 1951, potem pa 12 let sodeloval kot član njegovega nadzora. odbora. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Ob 30-letnici njegovega sodelovanja v lovski organizaciji mu je ZLD Novo mesto podelila posebno priznanje. Izkazal se je tudi kot ljubitelj in gojitelj lovskega psov, zlasti brak-jazbečarjev, zato ga je Kinološka zveza Slovenije odlikovala s srebrnim znakom za zasluge.

LD pa ga je počastila z imenovanjem za svojega častnega člana in tudi s tem, da je kot najstarejši član LD postavil temeljni kamen lovski koči na Gorjancih.

Bil je dober lovski tovariš, pošten varuh divjadi in mentor skoraj vsem članom naše LD. Sedaj nazadnje pa je lovski učitelj svoji vnukinji — mladi lovki.

Ob njegovem visokem jubileju mu predvsem želimo zdravja polno, sončno in zlato življenjsko jesen.

Lovci LD Orehovica

Jože Šemrov

Jože Šemrov-Basinov — je 18. 8. 1980 izpolnil 70 let svojega življenja. Rojen je bil v Hotedršici, kjer še sedaj živi in kmetuje. Od mladih let je velik ljubitelj divjadi in narave. Zaradi napredne usmerjenosti in narodnostne zavednosti so ga Italijani kmalu po zasedbi Notranjske leta 1941 zaprli. Po nekaj mesecih so ga izpustili, a zopet kmalu zaprli in odpeljali v Italijo, kjer je okusil dvoje koncentracijskih taborišč. Ob razsulu fašistične Italije se je prebijal proti domu, a so ga ujeli Nemci in odvlekli v Nemčijo, kjer je do konca vojne trpel v treh taboriščih.

Po vrnitvi v Hotedršico se je prizadevno vključil v obnovo domovine. Politično zrel je vsa povojna leta aktivno deloval v družbenopolitičnih organizacijah kraja in občine Logatec.

Tudi v lovstvo se je takoj vključil. Je ustanovni član naše LD, katere tajnik je bil polnih 30 let, nekaj let pa tudi predsednik nadzora. odbora. Njegov dom je tako rekoč tudi dom lovske družine. Lovcem daleč naokoli pa je v zadnjem času znan zlasti kot pobudnik in organizator lovske smučarske prireditve v Hotedršici, 27. januarja letos, »Prvič po lovskega smučinaha«.

Za vseskozi uspešno družbenopolitično delo in udejstvovanje v lovstvu je bil odlikovan z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, z redom dela s srebrnim vencem, z redom republike z bronastim vencem, z znakom za lovske zasluge in z redom za lovske zasluge II. stopnje. Kar dve lovske družini — Hotedr-

šica in Gornje Jezero — sta mu podelili častno članstvo. Tovarišu Jožetu, ki je tudi velik prijatelj in vzgojitelj mladih lovcev, ob njegovem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let zdravja, mirno roko in lovski — dober pogled!

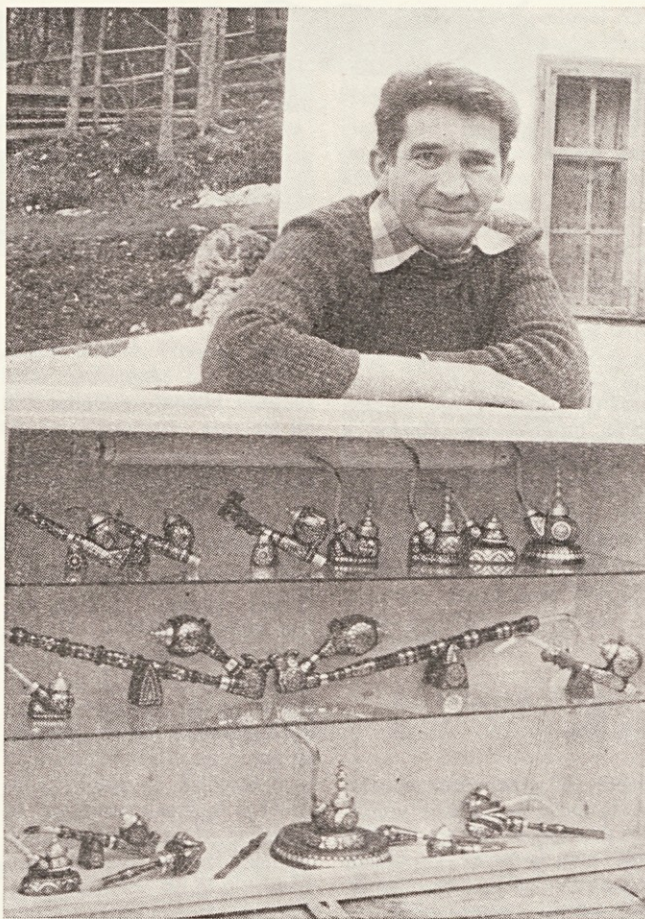
Člani LD Hotedršica

Gorjuški pipar

Alojz Lotrič, Spodnje Gorjuše št. 27, p. Bohinjska Bistrica, je znan med zeleno bratovščino po svojih velikih gorjuških lovskih »fajfah«, na katerih s srebrom in biserno matico »štika« podobe gamsov, srnjakov in jelenov. Predvsem izdeluje gorjuške čedre, fajfurje in take s »turnom«. »Samo dva sva še, ki nadaljujeva staro obrt,« pravi Lojz, po domače Švebov. Njegova hiša je na samotni, zato še težje proda izdelke. Šele, ko človek vidi zamuden način obdelave koščka lesa, vzljubi oblik bogato gorjuško pipo. Orodje zanj je tako raznovrstno in preprosto, da je v sedanjem času komaj razumljiv tak način dela, ki se ni spremenil stoletja. Samo ena ali dve se mu na teden rodi ta izpod urnih rok. Kdo ve, kako dolgo bodo še številni noži, šila, svedri, dleta, žage in drugi pripomočki obdelovali hršev les, da se spremeni v pravo mojstrovino v obliki — gorjuške pipe?

»Titu sem naredil več fajf. Zadnje sem mu poklonil na začetku lanskega leta, ko je bil v Bohinju. Škoda, da mu je nisem mogel sam izročiti,« je obžaloval. Žena Tilka pa se je prijazno nasmehnila in povedala, da se je rokovala s tovarišem Titom, ko je bil leta 1961 na Pokljuki na lovu. Poklic gorjuških »fajfarjev«

Alojz Lotrič, gorjuški pipar

Foto I. Veber

je star gotovo toliko kakor Gorjuše same. Pred približno 500 leti je bila tukaj še planina. Začeli pa so se naseljevati oglarji in rudarji, ki so bohinjskim fužinarjem dobavljali oglje in rudo. Za opravljeno delo so bili tako slabo plačani, da so morali zraven tudi kmetovati. Tako so počasi nastale Gorjuše. Toda kmetovanje na višini 1000 m je prinašalo slab pridelek, zato so se lotili obrti — tudi piparstva. Gorjušci so znani po svoji moči, iznajdljivosti in klenosti. Zato se vas še vedno razvija in so domačije po večini ohranjene.

Vrnimo se k Lojzu, prvemu gorjuškemu piparju, ki si je pridobil uradni naziv mojstra. Izučil se je pri svojem očetu. Sedaj Lojzove roke puščajo zadnji sled lepega poklica. Prav je, da se tega zavedamo. Če boste imeli v rokah gorjuško pipo, si je nekoliko bolj oglejte. Če ima v srebru vrezani črki LA, jo je naredil Lotrič Alojz.

Ivan Veber

Polharji, izvajajte zakon!

Poljši lov je na Notranjskem imenitna zabava. Priljubljen je še ponekod drugod na Slovenskem. Vsako jesen številni ljubitelji narave prebijejo vsaj nekaj noči, ki so polne romantike, v zavetju gozdov, ob kihanju polhov, skovikanju sove in rukanju zaljubljenega jelena.

Vsak udeleženec poljšjega lova se v družbi veselih polharjev odlično počuti in nikoli ne pozabi noči, ki jo je preživel pod milim nebom.

Toda, preidimo k resnejši zadevi!

Vsi bralci glasila Lovec vemo, da vse polharje-lovce in nelovce — obvezuje Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, sprejet leta 1976. Polharji-nelovci na splošno lovskega glasila ne dobivajo (sicer naj bi se pa nanj naročili), zato nekateri še zdaj ne vedo, da je polh vse od 16. novembra do vstevši 24. septembra zaščiten divjad. Zlasti mladi

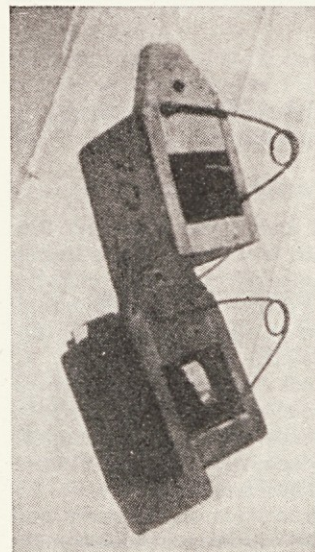
polharji, izmed katerih se nekateri v gozdovih grdo obnašajo, ne vedo, da je prvič v letu dovoljeno nastaviti »škrince« šele 25. septembra. Vse takšne bi morali podučiti — lovci. Prav bi bilo, če bi lovske družine na poljšjih območjih že v začetku septembra z objavami na oglasnih deskah in drugod poučile javnost, da je lov na »hudičevo živinico« dovoljen šele z omenjenim dnem pa do 15. novembra.

Vsak izkušen polhar ve, da polhi pred 25. septembrom še niso »zreli«, njihovi mladiči pa so še tedaj majhni. Prenekateri polharji uporabljajo za lov tudi pasti stopalke. Stopalka jo past, ki se sproži in zgrabi, če žival stopi na njeno sprožilo. V tako past ujeta žival se muči, saj čeljust pasti navadno zgrabi za nogo. Zato omenjeni zakon lov s takimi pastmi prepoveduje. Torej, proč s stopalkami tudi pri poljšjem lovu!

Marsikak polhar si tudi dovoli in vzame živega polha domov za v kletko. Toda vsak polh je do gospodarja nezaupljiv in uporabi vse svoje sposobnosti, da mu uide. Polhar namreč vzame polha iz naročja narave, zato si polh želi nazaj v naravo. Če mu to ne uspe, trpi, se muči. Mučenje živali je pa prepovedano. Zakon o javnem redu in miru predpisuje kazen za vsakogar, ki žival muči.

Notranjska »škrinca« za poljši lov

Foto J. Veber

Puška winchesterka M 94 z zankastim vzvodom za repetiranje in naboj .32 winchester special

Nekateri polharji delajo v gozdovih velik nemir, ker prepevajo in kričijo. Vse to zelo moti lovce, ki so na lovu na jelena, kajti v tem času je jelenji ruk.

Ob tej priložnosti naj tudi opozorim na kurjenje ognjev po gozdovih. Prenekateri polhar bo seveda rekel, da je polharjenje nujno povezano z ognjem v gozdu. Vendar zakon o gozdovih ne dela nikakršne izjeme in prepoveduje netiti ogenj v gozdovih nepolharjem in polharjem ter neubogljivim kršilcem tega predpisa grozi z velikimi denarnimi kaznimi. Polhar mora vedeti torej tudi to, kajti tudi on s polharskim ognjem lahko zaneti gozdni požar in s tem naredi veliko škodo.

Janez Veber, Babno polje

Vprašanja-odgovori

Naboj .32 winchester special

Vprašanje:

V Lovcu, št. 12/79, na 376. str. je v članku »Označevanje krogelnih nabojev« objavljena razpredelnica naših in tujih oznak za razne naboje z dodatnimi podatki.

Tudi v prejšnjih letnikih Lovca sem opazil podobne tabele, vendar podatkov za naboj .32 winchester special nisem nikjer zasledil.

Uredništvo glasila Lovca prosim, da bi posredovalo mojo

prošnjo Gorazdu Tomiču, avtorju omenjenega članka v Lovcu, da bi mi posredoval ali objavil v našem glasilu tudi podatke o tem naboju (tudi kaliber v naših merah in možnosti za nabavo take municije).

Vojko Škrlič, Sežana

Odgovor:

Naboj .32 winchester special izvira še iz prejšnjega stoletja, izdelovati so ga pričeli leta 1895 v ZDA za tedanje repetirke winchester M 94. Razlogi za uvedbo tega naboja niso razumljivi, saj je naboj po svoji zmogljivosti in dimenzijah skoraj enak nekaj mesecev starejšemu, a danes veliko bolj znanemu naboju .30—30 winchester. Oba naboja so desetletja največ uporabljali v puški winchester M 94 z zankastim vzvodom za repetiranje (glej sliko).

V Evropi se ta naboj ni uveljavil in je tudi pri nas redkost — enako tudi orožje zanj, ki ga sedaj ne izdelujejo več. Omenjeno strelivo pa ameriške tovarne še proizvajajo. Pri nas ga ni moč kupiti, dobi se pa v zahodnoevropskih državah, včasih na kaki razprodaji celo po prav ugodni ceni. Še nekaj besed o samem naboju: .32 winchester special je naboj srednje moči, s tulcem, ki ima zadaj rob. Evropska oznaka tega ameriškega naboja bi bila 8 × 52 R, vendar se v praksi ne uporablja. Dimenzije in osnovne balistične lastnosti so:

premer izstrelka 8,1 mm
premer tulca na robu 12,9 mm
dolžina naboja 65 mm
dolžina tulca 51,8 mm
teža izstrelka 11 g

začetna hitrost izstrelka 658 ali 685 m/s

energija izstrelka na ustju cevi 243 ali 263 kpm

Po teh podatkih in uporabnosti je ameriški naboj na primer podoben znanemu evropskemu naboj 7 × 57 R. Nakup puške v kalibru .32 winchester special našemu lovcu ne priporočam, saj je na voljo precej boljših in lažje dosegljivih nabojev. Opozarjam še na napis na originalni škatlici tega streliva, ki pravi, da je strelivo možno uporabljati le v puškah, ki jih je proizvajalec municije za to označil. Tako opozorilo je na embalaži ameriškega streliva povsem običajno in umestno, saj vemo, da v ZDA uporabljajo vrsto na videz podobnih nabojev, katerih uporaba pa v neustreznem orožju utegne biti usodna. Seveda moramo pravilo o ustreznosti streliva za orožje upoštevati tudi pri naših puškah.

Gorazd Tomič

Mladi pišejo

Po veselju — žalost

Bilo je neko nedeljsko popoldne v maju, pred dvema letoma. S sestro sva se igrala pred hišo. Nenadoma me sestra pokliče: »Poglej, kaj ima teta v naročju!« Pogledal sem in najprej mislil, da je

majhna lisica. Žena pa mi je rekla, naj pokličem očka. Poklical sem ga in oče je bil kmalu na dvorišču. Žena je prosila očka, naj on vzame to malo srnico. »Našla sem jo v gozdu,« je rekla.

Zelo sem se razveselil, ko je očka uslišal ženino prošnjo. »Zelo majhna je, stara komaj tri ali štiri dni,« je rekel očka.

Postlal sem ji v garaži. Bila je plašna. Nekaj dni smo jo hranili z mlekom. Pila je iz steklenice na dudo. Kmalu pa se je navadila in pila kar iz lončka.

Ko je nekoliko odrasla, se je že igrala z nami na travniku. Pozimi, ko je bil sneg, smo se otroci sankali, srna pa je dirjala po bregu in dolini. Mimo naše hiše pelje cesta na Lisco. Vsak dan, še posebno ob nedeljah, gre mnogo izletnikov na Lisco. Skoraj vsak izletnik, ki je opazil srno, kar ni mogel naprej. Vsak bi jo rad pobožal in se fotografiral z njo. Vendar je to srna dovolila le nekaterim. Nikdar ne bom pozabil četrtega rojstnega dne moje sestrice. Mamica je spekla torto, očka pa je slikal torto in zraven nje sestro Gretico. Pritekla je srna, nekaj časa skakljala okrog Gretice, potem pa odgriznila velik kos torte in zbežala. Rada je jedla sladkarije, a tudi krmila in pšenico.

Večkrat je pobegnila v gozd, a se je vedno vrnila.

Lani oktobra pa je pobegnila in ni je bilo več nazaj. Zaman smo jo klicali in iskali. Domačini in tujci, ki so hodili po gozdu, so vedeli, da je srna udomačena. Ne morem verjeti, da je bil nekdo tako surov in je ubil tako ljubko žival.

Fon Radoš, Breg,
Loka pri Zidanem mostu

Žena, ki je našla srnico v gozdu, jo je pobrala in odnesla skoraj gotovo zato, ker je mislila, da je »oslabela revica brez matere-srne«. Tako misli marsikdo, ki pri delu ali razvedrilu v gozdu ali na polju najde srnjega mladiča, navadno v klobčič zvitega, in ga odnese domov. Mnogo ljudi še vedno ne ve, da srnjaček ali srnica s svojimi nežnimi nožicami več dni po rojstvu ne more še dovolj urno tekati za svojo materjo-srno. Zato je pa narava poskrbela in srno »naučila« mladiča »odložiti«. Ko se mladič napije sladkega mleka, mu mati-srna na poseben način ukaže, naj se uleže v grm ali visoko travo in tam nepremično čaka vse dotlej, da se ona zopet vrne in ga zopet nahrani. Če medtem pride do tako »odloženega« mladiča človek, ki ne pozna življenja divjadi, seveda misli, da je sirota brez matere. Mladiča odnese domov, kjer se udomači. A to se navadno tragično konča, kakor se je končalo tudi v tej zgodbi.

Torej nauk več: Ne odnašajte mladičev divjadi na svoj dom, ker so le polja in gozdovi njihov pravi dom!

Balada

Tih, samotni večer;
dan umira...

Prek jase se tiho spusti,
v lahnem drncu neslišno hiti.
Pred njim nekje se daleč glasi
zateglo tam doli na jasi:
»Piv, piv...«

Naenkrat se ustavi,
nozdrvi se širijo, vohajo zrak.

Mar ni nekam tiho,
mar ni vse drugače nocoj?

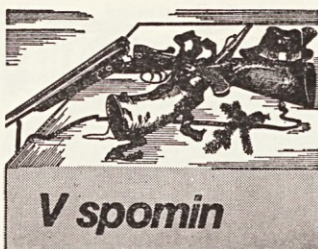
Pohiti, srnjak, naj to te ne
moti!

Družica te čaka tam doli,
tiho te kliče v samotni.
In zdirjal čez jaso kot burja
je...

Zaprasketalo je dračje
in listje šumelo je,
naenkrat strel in droben curek
krvi...

Še začuden pogled in
obsodba:
»Ukradel srečo si mi...«

Maja Zajc

Anton Jančič, član in dolgoletni funkcionar LD Sabotin, je umrl 22. oktobra 1979, v 68. letu starosti.

Član lovske organizacije je postal leta 1952. Kmalu se je izkazal kot pravičen lovec in zaščitnik divjadi. Bil je tudi vzoren delavec za napredek lovstva na našem območju. Vse od leta 1958 do 1975 je deloval v uprav. odboru LD, skupno 18 let.

Medtem je bil 3 leta starešina, 2 leti tajnik in 6 let gospodar. Ne bomo tudi pozabili, da je bil pobudnik za zgraditev naše lovske koče. V letih od 1971 do 1975 je imel nehvaležno nalogo člana komisije za ocenjevanje škode od divjadi. Izvrševal pa jo je vestno in pravično.

Zvoki lovskega roga, salve iz lovske puške in zelene vejice na njegovi krsti so bili zadnji izraz našega spoštovanja pokojnemu tovarišu.

Kmalu bo minilo leto, odkar ga ni med nami. Kakor ga pogrešajo njegovi domači, ga pogrešamo tudi mi, njegovi lovske tovariši. Ostal nam bo zmeraj v lepem spominu, saj smo s Tonetom iz Snežatnega v Brdih izgubili vzornega lovca.

LD Sabotin v Brdih
pri Novi Gorici — R. E.

Lojze Kanc, član LD Mengeš, je umrl v soboto, 15. 3. 1980, v 78. letu starosti. Globoko smo bili pretreseni, ko smo zvedeli, da je odšel tako nenadoma. Še dan poprej je bil z nami na lovske sestanku in kdo neki bi pomislil, da živega ne bomo več videli.

Premalo nam je bilo znano, da je bil pred vojno predsednik Lovskega društva Mengeš, od njegove ustanovitve leta 1937, ko so napredni mengeški lovci na licitaciji prelisičili nemškutarje in prevzeli mengeško lovišče.

Društvu je predsedoval do leta 1941, ko ga je vojna vihra pahnila daleč od domačega kraja.

Po vojni je učiteljeval in poglobljal materinščino na Tržaškem. Ko za slovenske učitelje ni bilo več kruha, se je vrnil domov, kamor ga je vleklo tudi lovsko srce. Posvetil se je novi dejavnosti: obrti tekstilne smeri. In ko je prekrmaril težave, je leta 1956 vstopil v LD Mengeš. Cenil je skupne love, na katere je vedno prihajal s svojim štirinožnim prijateljem. Izkazal se je kot preudaren in odgovoren tovariš, zvest društvenim obveznostim. Zato so mu tudi 2 leti zaupali predsedstvo disc. razsodišča LD. Njegove pretehtane besede bodo še dolgo zasidrane v našem spominu.

J. Ukmar,
starešina LD Mengeš

Vlado Gregl je umrl v težki nesreči. Nenadna smrt ni prizadela le njegovih svojcev, temveč vse Bizeljance. Žalostno je zadonel lovski rog, 4. 3. 1980, po Sotelski dolini našemu tovarišu v slovo.

V lovske vrstah je sodeloval od mladosti. V našo LD je vstopil l. 1967, član njenega upravnega odbora pa je bil od 1969. do 1977. leta, vseskozi kot gospodar. Član komisije za ocenjevanje škode od divjadi pa je bil vse do izteka njegovega plemenitega življenja. Bil je predvsem varuh in gojitelj divjadi, odličen tovariš, največkrat dobro razpoložen. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

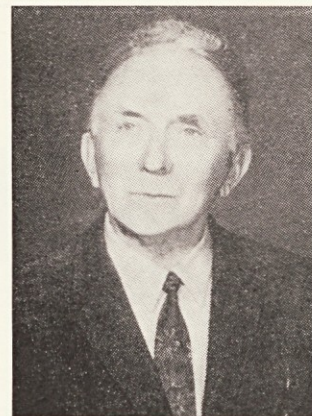
Najlepši dokaz o njegovem nesebičnem delu v lovske vrstah je bila udeležba lovcev na pogrebu; zastopane so bile vse lovske družine z obeh strani reke Sotle.

Dragi Vlado, hvala ti za vse, kar si storil za napredek našega kraja in za razvoj naše lovske organizacije!

Lovci LD Bizeljsko — P. F.

Anton Ferkat

V osemdesetem letu starosti je umrl najstarejši član, častni član in soustanovitelj LD Hrenovice. Od njega smo se

Anton Ferkat

za vedno poslovili 15. jan. 1980 na pokopališču Sv. Janeza pri Rakuliku. Lovski rog mu je zadnjič zadonel v slovo in oznanil, da je odšel v večna lovišča naš dobri, stari lovski tovariš.

V naši LD je bil blagajnik od 1946. do 1954. leta in gospodar od 1954. do 1958. leta, nato pa nekaj let predsednik NO in član raznih komisij.

Bil je ljubitelj narave in divjadi, katero je z veliko mero ljubezni gojil in čuval. Mladim lovske generacije je znal vedro, preprosto in šegavo posredovati svoje lovske znanje, svoje lovske izkušnje, saj je imel za seboj polnih 60 let lovskega udejstvovanja in uspehov. V našem glasilu Lovci je objavil tudi več svojih krajših prispevkov.

Za uspešno delo v lovstvu, bodisi pri gojitvi divjadi ali v lovske organizaciji, ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje, naša lov. družina pa mu je podelila častno članstvo.

Tovariša Antona, ki je bil naš zgleden lovske tovariš in tudi udeleženec NOB, bomo ohranili v najlepšem spominu.

Lovci LD Hrenovice — B. F.

Ivana Pavlinca smo pokopali z lovske častmi 16. jan. 1980 na pokopališču v Laškem. Umrl je star 75 let.

Izhajal je iz lovske rodovine. Njegov ded je bil lovski čuvaj na Planini pri Bohorju, njegov oče pa lovazakupnik predela Krniške.

A Ivanu se je ponudila prilož-

Ivan Pavlinč

Janez Štucin

nost šele po osvoboditvi, da je postal lovec, ko se je vključil v novoustanovljeno LD Laško. Naši LD je ostal zvest do svojega odhoda v večno lovišče. Ves čas je bil prizadeven, delaven član. Dvanajst let ga je članstvo volilo za tajnika LD. Svoje delovne izkušnje v drugih društvih je prenesel tudi v lovstvo. Uvedel je točno evidenco o dogajanju in stanju v LD. Nekaj let je bil tudi član disciplinskega razsodišča in nadzor. odbora LD ter lovovodja. Delo, ki ga je prevzel, je vedno tudi zavzeto opravil. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Ob zadnjem slovesu, ki se ga je udeležilo mnogo lovecev naše in sosednjih družin, smo mu izkazali spoštovanje in hvaležnost za vse, kar je storil za napredek lovstva v našem kraju.

Člani LD Laško

Janez Štucin je umrl 19. januarja 1980, v 77. letu starosti. Rojen je bil v Zakojci, kjer je preživel večji del svojega življenja. Njegovo lovsko udejstvovanje sega daleč nazaj v predvojna leta, ko je služboval kot lovski čuvaj pri zakupniku lovišča okrog Zakojce.

Po vojni je bil med ustanovitelji naše LD in potem 10 let njen starešina. Tudi kasneje vseskozi je bil član njenega upravnega ali nadzornega odbora.

Bil je med pobudniki za gradnjo lovske koče na Otavniku in je potem tudi s svojim delom, čeprav so mu leta ko-

maš še dopuščala, veliko prispeval, da ima LD Otavnik danes za lov tako koristen objekt.

Bil je vzor poštenega lovca in tudi dober učitelj mladi lovski generaciji. Njegov vendar značaj in humor sta nas vedno spravila v dobro voljo. Za njegove zasluge mu je ZLD Idrija podelila priznanje, naša LD pa častno članstvo. Prijetnega in skromnega lovskega tovariša Janeza se bomo dolgo s hvaležnostjo spominjali.

Lovci LD Otavnik — H. M.

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Franc Berce, LD Jelovica, * 29. 1. 1919, † 16. 5. 1980.

Drago Rak, LD Braslovče, * 28. 10. 1924, † 13. 10. 1979.

Anton Vidmar, LD Zabukovje, * 23. 6. 1900, † 17. 2. 1980.

Slavko Kolšek, LD Gornji grad, * 29. 12. 1921, † 7. 2. 1980.

Franc Ferjančič, LD Tabor-Erzelj, * 11. 9. 1932, † 2. 11. 1979.

Jože Rakovec, LD Kropa, * 26. 2. 1907, † 4. 6. 1980.

Umrlim časten spomin!

Volk samotar

V kočevski kotlini se v zimskim mesecih zadržujejo volkovi. Tu je divjadi veliko, zato jim ni težko priti do plena. Leta 1977, v januarju, sem v zgodnjih jutranjih urah našel v gozdu zadavljenih kar 8 jelenjih telet. To je bilo na območju Kočarjev. Tudi kasneje sem tukaj nekajkrat našel zadavljene košute in teleta. Vsi znaki so kazali, da so to storili volkovi. V zimi 1979/80 so volkove opazili v Kočevskem Rogu in v okolici Loškega potoka. Jaz sam sem pa videl volka v neposredni bližini vasi Livold.

Srečanja z volkom so redka in še ta navadno le bežna. Ne poznam fotografa, ki se ukvarja s fotografiranjem divjadi, da srečanja z volkom ne bi želel zabeležiti na filmski trak. Kljub dejstvu, da volkov le ni tako malo, pa je fotografiranje volka v prosti naravi skoraj nemogoče. Volkovi se gibljejo predvsem ponoči, takrat pa je fotograf s svojim aparatom skoraj brez moči. Le redki se lahko pohvalijo z dobrim posnetkom volka. Naj opišem moje srečanje s to zverjo.

Bilo je na Silvestrovo, 31. decembra 1979. Zjutraj je kazalo, da bo lep dan, okoli poldneva pa se je pooblačilo in pričele so padati redke snežinke. V udobnem naslanjaču sem pri prijatelju gledal televizijo. Naenkrat stopi v sobo prijatelj oče in nama pove, da je zunaj kar nekaj minut opazoval volka, le kakih 300 m od vasi. Zdelo se nama je čudno, zato mu sprva nisva verjela. Volk je bil garjav. Oče nama je namreč še povedal, da je imel rep skoraj gol, dlaka pa mu je odpadala tudi že po trebuhu in nogah. Nisva dosti premišljevala. Obula sva škornje in skočila v avto. Odpeljala sva se proti mestu, kjer ga je videl prijatelj

oče. Avto sva pustila kar ob cesti in zagazila v sneg, ker sva hotela poiskati sled in fotografirati stopinje. Ko sva se približala gozdu, sva nenadoma opazila na kakih 100 do 150 m čudno žival, ki je strmela v naju. Skoraj hkrati sva dvignila fotoaparata k očem. Skozi leče sem opazil mogočno volčjo postavbo. Široka glava se je kar stapljala s telesom, da vratu skoraj ni bilo. Vse to naju je tudi v hipu prepričalo, da je pred nama volk. Pritisnila sva in škrtnilo je, kar pa ga je preplašilo. V hitrem teku je izginil v zasneženi goščavi. Presenečena sva se spogledala in v eni sapi rekla: »Volk«!

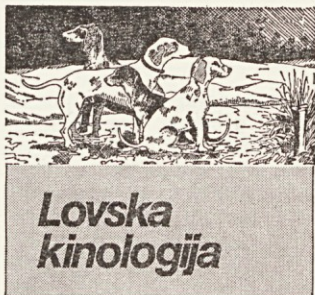
Potem sva si šla ogledovat njegov sled, vendar so se njegove stopinje v pršiču sproti zasipavale. Odpeljala sva se k znanemu kočevskemu lovcu Grajšu in mu povedala svoj doživljaj. Ni se nama čudil, ker je tega volka tudi sam ves teden sledil po bližnjih travnikih in vse tja do Mozlja.

Imela sva neverjeten blagor, čeprav sva pozneje na razvitih posnetkih žalostno ugotovila, da sva ga pač dobro videla, slabo pa fotografirala. Pozneje sem šel še večkrat pogledat na tisto mesto, da bi morda odkril nove volčje sledove, a zaman.

Na posnetku se dobro vidi, da je volk ležal v snegu in si verjetno hladil srbečo in skelečo kožo, zaradi močne garjivosti.

Janez Papež, Kočevje

Mednarodna vsestranska tekma jamarjev CACIT-CACT-YU

bo v soboto 29. in v nedeljo 30. novembra 1980 v lovišču Lovskega društva JASTREB, Sv. Nedjelja pri Samoboru.

Organizatorja sta Klub ljubiteljev in gojiteljev delovnih lovskih psov in Lovsko društvo JASTREB, Sv. Nedjelja, po odobritvi FCI, JKS in KSH.

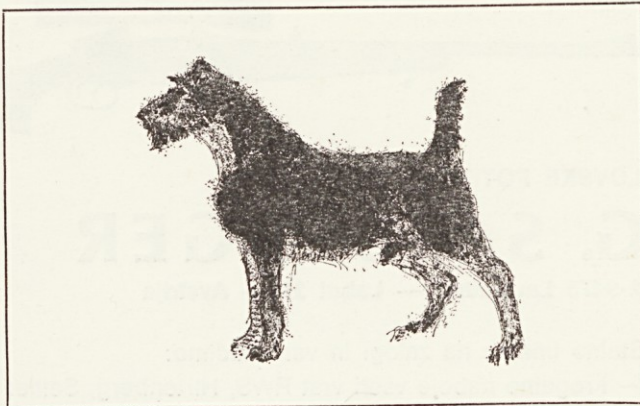
Na tekmi morejo nastopiti samo lovski terierji, stari nad 9 mesecev, ki so opravili preizkušnjo naravnih zasnov s prvo ali drugo oceno.

Prijave, katerim je treba priložiti fotokopijo rodovnika in potrdila o opravljeni preizkušnji naravnih zasnov, sprejema do 25. oktobra 1980: Kinološki savez Hrvatske (KSH), Ilica 61, 41000 Zagreb.

Število nastopajočih bo omejeno. Pristopnina za člane Jugoslovanske kinološke zveze (JKS) je 600 din, za inozemske udeležence pa 60 DM. Plačilo je možno na žiro račun Kinološkega saveza SR Hrvatske, št. 30102-678-4291, ali na devizni račun št. 25730-103-3835707.

Vsi, ki se zanimajo za nastop na tekmovanju, lahko zahtevajo podrobnejše navodilo na naslov: Kinološki savez SR Hrvatske, Ilica 61, 41000 Zagreb, ali na naslov: Klub ljubitelja i uzgajivača radnih lovskih pasa, Vladimir Druško, Šestinski Kraljevac 24, 41000 Zagreb.

Kinološki savez
SR Hrvatske
(Kinološka zveza
SR Hrvatske)

Predvidena legla

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 25. 8. Rejec Anton Kozole, Mali Kamen 30, Senovo.
Leglo 11. 9. Rejec Jože Babič, Mišače 1, Kamna gorica.

Kratkodlaki jazbečarji (JRJki):

Leglo 6. 8. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.
Leglo 22. 9. Rejec Leon Pugelj, Vrhovci — C. 12/8, Ljubljana.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 23. 9. Rejec Tomaž Piriš, Bračičeva 9, Tržič.

Leglo 22. 9. Rejec Anton Novak, Željne 1, Kočevje.

Nemški prepeličarji (JRPr):

Leglo 23. 9. Rejec Darko Vadenjal, Povir 59, Sežana.
Leglo 22. 9. Rejec Stanko Žagar, Griže 24.

Koker španjeli (JRŠK):

Leglo 6. 9. Rejec Ciril Drnovšek, Višnjevnik 11, Dobrovo (Brda).

Leglo 11. 9. Rejec Ivan Kogelnik, Podklanc 11, Dravograd.

Kinološka zveza Slovenije

Več za inozemski lovski turizem pri nas!

Skupščina Lovske zveze Slovenije je na svoji programsko-volilni seji, 17. maja 1980, razpravljala tudi o nekaterih vprašanjih in usmeritvah, ki zadevajo nadaljnje vključevanje lovstva v samoupravni socialistični sistem oz. celovitost družbeno-ekonomskih odnosov.

Ob tem je bilo ugotovljeno, da inozemski lovski turizem zaradi manjše ponudbe lovskih organizacij pri nas v zadnjih letih upada. Glavni vzroki temu so najverjetneje:

- sorazmerno ugodni tržni pogoji za prodajo uplenjene divjadi in s tem večji dohodki lovskih organizacij ob istočasni manjši investicijski potrebi;
- močno upadanje številčnosti male divjadi v zadnjih letih in negospodarno vlaganje divjadi v lovišča;
- povečanje števila članov lovskih družin in razmah domačega lovskega turizma.

O zadevi je razpravljala tudi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije. Ugotovil je, da lovski turizem ne pomeni le povečanih dohodkov lovskih organizacij, pač pa je tudi

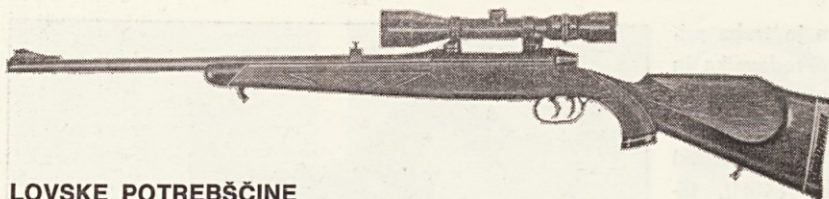
izredno pomemben sestavni del naše celotne dolgoročne turistične ponudbe, še zlasti v turistično pasivnih predelih SR Slovenije.

Izhajajoč iz tega izvršni odbor Lovske zveze Slovenije poziva vse lovske organizacije, da v okviru svojih stvarnih možnosti ustrezen del odstrela namenijo inozemskim lovskim turistom.

Povpraševanje iz tujine za odstrel divjadi večjega dela vrst je namreč nekajkrat večje od naših ponudb. Zato prodaja odstrela, ob pravočasnem obvestilu področne ZLD oziroma LZ Slovenije, ni vprašanje, seveda pod pogojem, da bo lov zadovoljivo pripravljen.

Lovska organizacija, ki nameni del odstrela za inozemski lovski turizem, potrjuje tudi svojo vpetost v naš celotni družbeno-ekonomski sistem in izpričuje svojo pripravljenost, da sodeluje v splošnih naporih naše družbe za povečanje deviznih dohodkov.

Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- krogelne nabojne vseh vrst RWS, Hirtenberg, Sellier & Bellot, Sako in Remington,
- šibrene trap nabojne Hirtenberg po posebno ugodnih cenah,
- puške Steyr-Mannlicher po posebnih cenah,
- strelne daljnoglede in dvoglede tirolske optične tovarne Swarovski,
- poceni japonske strelne daljnoglede Tasco.

Pri izvozu športnega in lovskega orožja ter strelnih daljnogledov in dvogledov v Jugoslavijo vam vrnemo 18 % avstrijskega prometnega davka!

Zrejna pregleda psov jamarjev

Zrejna komisija za pse jamarje pri Kinološki zvezi Slovenije (KZS) priredi zrejna pregleda psov jamarjev:

- v soboto, 27. septembra 1980, pred lovskim domom na Rinki (Žalec), pričetek ob 8. uri;
- v soboto, 4. oktobra 1980, pred Halo Tivoli v Ljubljani, pričetek ob 8. uri.

Zrejnega pregleda se lahko udeleže samo psi, ki so telesno pozitivno ocenjeni in so uspešno opravili preizkušnjo naravnih zasnov.

Prijavnice smo razposlali po pošti. Prijave sprejemamo do 25. 9. 1980. Odpošljite jih na naslov: Andrej Tollazzi, Loka 3, 61370 Logatec.

Zrejna komisija za pse jamarje pri KZS

TEKMA PO KRVNEM SLEDU

in

TEKMA V PROSTEM PRINAŠANJU PERNATE DIVJADI

Po planu kinoloških prireditev bosta v soboto, 8. novembra 1980, v goriških Brdih dve tekmi. Zbor tekmovalcev in gledalcev ob 8. uri v Dobrovi.

1. Republiška tekma po krvnem sledu za lovske pse vseh pasem

Izpolnjevati morajo pogoje po pravilniku o sledenju po krvnem sledu.

2. Republiška tekma v prostem prinašanju pernate divjadi na suhem in iz vode

Za tekmo pridejo zlasti v poštev šarivci, ptičarji in retrieverji.

Prijave s podatki o psu in z naslovom vodnika dostavite oz. pošljite za obe tekmi najkasneje do 20. 10. 1980 (zaradi sestave kataloga) na naslov: Zveza lovske družine Gorica, Prešernova 17, 65000 Nova Gorica.

Ob tej priložnosti bo Lovsko kinološko društvo Gorica proslavilo tudi svojo 2. obletnico obstoja. Vse ljubitelje kinologije vabimo na ogled obeh prireditev in na martinovanje v Brda.

Lovsko kinološko društvo Gorica

MALI OGLASI

Psički brak-jazbečarki, črni z jelenje rdečimi ožigi, **prodam**. Sta odličnih staršev in povrženi 18. 5. 1980. Cena po dogovoru. — Zdravko Štular, Podnart 51, 64244 Podnart, ali telefon ob delavnikih do 14. ure (064) 70 131.

Tovariši lovci! Izdelujem lesene okrasne podstavke za lovske trofeje vseh vrst in obešalnike iz nog srnjadi. Naročeno razpošiljam po pošti (po povzetju). — Vojin Pejčić, Sarvaš, Kolodvorska bb, 54204 Bijelo Brdo.

Vse preparatorske usluge vam nudita Angelica in Jože Mausar, Tomačevo 40 D, Ljubljana (blizu ljubljanskih Žal).

Kupim knjigo »Po mojih lovskih stezah« (pisec ing. Mirko Šušteršič). — Slavijo Hladnik, Sp. Idrija 23/a, 65281 Sp. Idrija.

Prodam dva kratkodlaka istrska goniča (psa) z rodovnikom, poležena 10. 6. 1980. Cena zelo ugodna. — Anton Kraševac, Ponikve 6, 61380 Cerkljica.

ZBOR LOVCEV IN NJIHOVIH
PRIJATELJEV NA REMŠNIKU
(Članek na 297. strani)

1. **Nova kočja Lovske družine Remšnik**
2. **Govori Franjo Klampfer, starešina LD Remšnik**
3. **Množica lovcev in nelovcev v nedeljo, 1. junija 1980, na Remšniku. Med udeleženci so bili tudi lovci iz sosednje avstrijske Štajerske.**
4. **Najstarejši lovci iz petih lovske družin so bili deležni posebne pozornosti**
5. **Lovska godba je s poskočnimi melodijami vabila na zbor pred lovsko kočjo**
6. **Pred novo lovsko kočjo LD Remšnik se je zbralo več sto lovcev, še več pa je bilo mladine, kmetov in gozdnih delavcev**

Vse foto Mirko Špilman

Lovska družina Juršinci pri Ptuj

priredi v soboto in nedeljo,
4. in 5. oktobra 1980,
pri lovskem domu v Juršincih

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE NA GLINASTE GOLOBE

Tekmovanje bo v soboto
od 13. ure dalje,
v nedeljo pa od 8. ure dalje.

Vabljeni!

Izšla je knjiga avtorja Veljka Varičaka — druga izdaja

Ocenjevanje lovskih trofej

Knjiga, ki jo je založila in izdala Lovska zveza Slovenije, vsebuje izpopolnjena, najnovejša merila in navodila za ocenjevanje lovskih trofej vse evropske divjadi.

To knjigo bi morali imeti vsaj: vsaka LD, vsak gospodar LD in vsak lovski čuvaj.

Predmet ocenjevanja lovskih trofej je vključen tudi v lovski izpit, zato je knjiga vsekakor potrebna tudi lovskim pripravnikom.

Knjigo lahko naročite v pisarni Lovske zveze Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, ki vam jo pošlje po povzetju. Kupite jo lahko tudi v vseh poslovalnicah TOZD LOVEC v Ljubljani, Celju, Mariboru in Novi Gorici.

Knjiga stane samo 120 dinarjev.

Oddelek mednarodne lovske razstave v Novem Sadu leta 1967.

RAZSTAVA

pod pokroviteljstvom

SKUPŠČINE MESTA LJUBLJANE

Narava - divjad - lovstvo Ljubljana 1980

Gospodarsko razstavišče v Ljubljani,
od 24. 10. do 2. 11. 1980, vsak dan od 9. do 19. ure.

Organizator razstave Zveza lovskih druženj Ljubljana

